

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

16^e. JAARGANG

WOENSDAG 30 SEPTEMBER 1931

No. 822

28 SEPTEMBER 1931.

Het is op het oogenblik zeer moeilijk om een inzicht te verkrijgen in den werkelijken toestand van de Nederlandsche geldmarkt. Er werd gedurende de afgelopen week een niet onbelangrijk bedrag aan de vlottende middelen onttrokken door opvraging van buitenlandsche saldi. Daartegenover stond nog steeds een zeer groot bedrag tegoed van particulieren bij De Nederlandsche Bank. Daar echter vrijwel iedereen zich onthield om geld uit te zetten op eenigszins langere termijn, blijft dit bedrag weliswaar beschikbaar, maar heeft geen invloed op de geldmarkt. Dientengevolge was er voor wissels vrijwel geen geld beschikbaar, terwijl er voor het uitzetten op prolongatie in het geheel geen aanbod bestond. Particulier disconto noteerde dan ook boven het banktarief; de prolongatierente werd meestal vastgesteld op 3% à 4 pCt.

Vooral vanaf Vrijdag werd de toestand aanmerkelijk slechter, daar door groote vraag voor Dollars en Fransche Francs de wisselkoersen snel tot het goudpunt opliepen en de vraag alleen bevredigd kon worden door afgiften van De Nederlandsche Bank. Groote onttrekkingen op heden, die slechts bevredigd konden worden door afgifte van goud voor Frankrijk, deden de N. B. besluiten hare tarieven te verhoogen en wel tot 3 pCt. voor discontoeeringen en tot 4 pCt. voor beleeningen. Onder deze omstandigheden kan men zich niet verwonderen, dat de inschrijving op het schatkistpapier van laatstleden Woensdag geen succes werd.

In het geheel werd ingeschreven op de aangeboden f 80 miljoen tot een totaalbedrag van slechts f 49.875.000. Toegewezen werden f 21.710.000 driemaands promessen à f 993,56 of 2½ pCt.; f 12.220.000 zesmaands promessen à f 985,10 of 2½ pCt. en f 13.093.000 jaarbiljetten à f 1.000,25 of ca. 3 pCt.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de post binnenlandsche wissels te zijn toegenomen met ruim f 45 miljoen. De beleeningen liepen daarentegen terug met een bedrag van f 1,1 miljoen. Zoowel de post papier op het buitenland als de diverse rekeningen onder de activa der bank hebben een daling ondergaan, welke respectievelijk f 12,3 miljoen en f 5,2 miljoen groot is. De verklaring hiervan is te zoeken in de vaste houding welke sommige wisselkoersen in het laatst van de vorige week aan den dag legden.

Wat den post munt en muntmateriaal betreft, geeft de voorraad gemunt goud een stijging te zien van bijna f 5 miljoen, terwijl de hoeveelheid gouden muntmateriaal met f 5,6 miljoen verminderde. Ook de zilvervoorraad liep terug en wel met ruim f 745.000. Per saldo daalde de post munt en muntmateriaal dus met bijna f 1,4 miljoen; het gedeelte van den metaalvoorraad, dat in het buitenland is gedeponeerd, blijkt te zijn verminderd met bijna f 5 miljoen.

Het rekening-courant-saldo van den Staat, dat de vorige week f 33 miljoen bedroeg, is met f 23 miljoen teruggelopen. De saldi in rekening-courant

van anderen namen nog met een bedrag van f 1,8 miljoen toe. De bankbiljettencirculatie blijkt met f 45,8 miljoen te zijn gestegen. Het beschikbaar metaalsaldo onderging een vermindering van ruim f 1,1 miljoen; het dekkingspercentage is ruim 60 pCt.

Zooals overal elders was het gebrek aan vertrouwen, dat natuurlijk ook op de wisselmarkt merkbaar was, de oorzaak van een groote onzekerheid. Het was vaak heel moeilijk zaken tot stand te brengen en een kleine vraag of een gering aanbod hadden beduidende fluctuaties tengevolge.

Het Pond Sterling bleef in het middelpunt van de belangstelling staan. Er was van alle kanten aanbod, waartegenover slechts een kleine vraag stond van hen, die van de lage koersen wilden profiteeren om loopende engagementen op gunstiger condities af te wikkelen. In den loop der week liep het Pond van 10,80 terug tot op 8,50 (een nog nooit bereikten koers); gelukkig is men toen eenigszins tot bezinning gekomen. Er ontwikkelde zich eenige vraag, die den koers weder tot 9,80 deed stijgen; slot 9,60. Dollars bleven de eerste dagen rond de 2,48 schommelen; flinke vraag deed den koers tot 2,49^{11/16} ophoopen. Op deze hooge prijzen was De Nederlandsche Bank in de markt om Dollars af te geven. Ook Fransche Francs werden door de Bank getrokken: eerst op 9,77½; daarna op 9,80½. Tenslotte werd goud voor export naar Parijs beschikbaar gesteld. Het slot was vast: 9,84. Ook Belga's waren heel gezocht. Onze Zuidelijke burenen schijnen eenige vrees voor den Gulden te hebben; er werden hier ten minste veel Belgische gulden-saldi in Belga's omgezet, wat den koers meermalen tot bij de 35 deed stijgen. Slot 34,80. Zwitsersche Francs hadden veel vraag; de koers kwam na even op 48,10 te zijn geweest tenslotte op 48,80. Aangaande de Scandinavische koersen heerscht hier geen zekerheid. Kopenhagen en Oslo schijnen met het Pond mede te gaan, terwijl Stockholm aanvankelijk den Gouden Standaard scheen te willen handhaven. Op 373 gaf men Dollars af; later is men hiervan weder teruggekomen. De Indische banken hebben den verkoopsprijs voor T. T. Batavia op 99½ gebracht. T. T. Canada noteert tenslotte 2,43½.

Termijn Ponden zijn natuurlijk niet te verhandelen, wat voor den koopman een groot ongerief is. Voor termijn Dollars is veel vraag, doch ook hier is het niet gemakkelijk tot zaken te komen. Er zijn veel voorstellen van lieden, die termijn Dollars willen koopen en daartegen de Guldens schuldig willen blijven; gelukkig wordt dit soort transacties onder de tegenwoordige omstandigheden door de Banken geweerd.

Een buitengewone bedrijvigheid heerscht er in het banknoten-bedrijf en den daarmee annex zijnden handel in goud. Er gaan nog steeds beduidende bedragen Dollarbiljetten over de grens, terwijl er — ook voor binnenlandsche rekening — veel vraag is naar goud. Hiervoor worden geregeld posten goud uit New-York verscheept, hoewel de Dollar hier op het gouduitvoerpunt staat. Gouden Ponden deden 12,60, eagles 2,60.

DE VERWARRING IN HET GELDWEZEN.

Door het verlaten van den gouden standaard heeft Engeland sinds het begin der vorige week de geheele wereld in rep en roer gebracht. De verwarring in het internationale betalingsverkeer tengevolge van de heftige fluctuaties van het pond is zeer groot. Tal van vraagstukken zijn gerezen. Enkele daarvan zullen wij hieronder kortelijks bespreken.

In de eerste plaats willen wij eens nagaan, of er reden is om, wanneer men de zaak van zuiver Engelsch standpunt beziet, te juichen over het verlaten van het goud als basis van het ruilmiddel met de vermoedelijke bedoeling om het pond na eene overgangsperiode op een lager goudpeil te stabiliseeren.

Tal van Engelschen gevoelen een soort van bevrijding, nu de gouden standaard, zooals deze krachtens de Gold Standard Act van 1925 op den ouden grondslag was hersteld, van de baan is. Men wijst daarbij vooreerst op de minder gunstige ervaringen, die terstond na het herstel van den gouden standaard werden opgedaan, omdat destijds het binnenlandsch prijsniveau in Engeland wel wat hoog was en nog eenige deflatie moest ondergaan. Voorts wordt herinnerd aan het feit, dat Engeland bij voortdurend te kampen heeft gehad met eene abnormaal groote werkloosheid; het jaargemiddelde van het aantal werkloozen bereikte zijn minimum in 1927 met het nog steeds zeer aanzienlijk aantal van 1.179.000; volgens de laatste opgave zijn er 2.813.000 werklozen. In de groote uitvoerbedrijven zijn moeilijkheden, welke men hoopt te ondervangen door eene devaluatie van het pond. Ook de groote vaste schulden drukken in een periode van prijsdaling in toenemende mate.

Eenerzijds zijn het een aantal economisten, die deze meening hebben voorgestaan, anderzijds hoorde men haar in de laatste jaren herhaaldelijk verkondigd door grootindustriëelen, en zulks met toenemenden aandrang, naarmate de depressie, in Engeland nooit geheel overwonnen¹⁾, erger werd door den conjunctuuromslag die zich in 1929 in andere landen voltrok.

Nu hebben wij niet veel bewondering voor den gouden standaard. Deze eischt in menig opzicht correctie, zoowel omdat de storende invloeden van overvloedige of te geringe goudproductie moeten worden uitgeschakeld, als ook omdat voor een gelijkmatige verdeling van den goudvoorraad over de wereld moet worden gezorgd. Deze laatste veronderstelt een regelmatig internationaal credietverkeer en onthouding van goudoppotting. Eene rationeele toepassing van den gouden standaard eischt eendrachtige samenwerking van de machthebbers in de internationale financiële wereld. Daaraan heeft echter heel wat ontbreken en zelfs de stichting van de B.I.S. heeft in dit opzicht voorloopig nog maar weinig resultaat opgeleverd.²⁾ Politieke animositeit en wantrouwen eenerzijds en gebrek aan inzicht in de bedenkelijke gevolgen eener verkeerde goudpolitiek anderzijds hebben hier groote obstakels gevormd voor een goede geldpolitiek.

Het ware echter onjuist, om alle moeilijkheden, door Engeland ondervonden, aan den gouden standaard toe te schrijven en te meenen, dat het verlaten daarvan genezing van alle euvelen zal brengen. Eenerzijds toch heeft Engeland een veel te onbuigzaam loonpeil; de te laat verlaagde werklozenuitkeering heeft op ongezonde wijze de binnenlandsche koopkracht vergroot; daardoor is aan de neiging tot relatief te veel invoeren niet tijdig paal en perk gesteld. Ook de rationalisatie van groote deelen van de Engelsche productie voltrok zich veel te langzaam.

Anderzijds had Engeland meer schulden op korten termijn aan het buitenland, dan vorderingen op het buitenland; door déconfitures in het buitenland en door de „Stillhalte” werd de toestand verder verer-

¹⁾ Zie ons desbetreffend artikel in Ec.-Stat. Ber. van 19 Aug. jl.

²⁾ Zie Ec.-Stat. Ber. van 3 Juni jl.

INHOUD.

	Blz.
DE VERWARRING IN HET GELDWEZEN door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	864
Wereldvloot en wereldscheepsbouw I door Mr. H. E. Scheffer	866
Economische voorlichting door Mr. A. N. Molenaar....	869
Antidumpingmaatregelen en verhoogde invoerrechten door Mr. Dr. L. F. H. Regout met naschrift door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	869
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Duitschland's economische maatregelen door Dr. Carl. Krämer	870
AANTEKENINGEN:	
Het mechanisme en de werkingen van de internationale kapitaalbewegingen	872
Indexcijfers van groothandelsprijzen	874
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië	875
INGEZONDEN STUKKEN:	
Groot- en Kleinhandelsprijzen door Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen	875
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Kapitaal en Kapitalismus	875
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 876—882	
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

gerd. Zoo is het land in een positie van illiquiditeit geraakt. De interne moeilijkheden, volgende op het optreden van het nationale kabinet (lijdelijk verzet op de vloot, angst voor verdere moeilijkheden bij eventueele nieuwe verkiezingen), hebben ondanks het herstel van het budgetair evenwicht het wantrouwen van pondenbezitters in en buiten Engeland dermate doen toenemen, dat de Overheid het loslaten van den gouden standaard de eenige uitkomst achtte.

Nu kan men toch men den besten wil niet zeggen, dat dit geheele tragische verloop der zaken *alleen te wijten* zou zijn aan den gouden standaard. Het is, voor zoover men de situatie thans overzien kan, toch wel zeer waarschijnlijk, dat tijdig herstel van eenige soepelheid en aanpassingsvermogen in Englands volkshuishouding, gepaard met krachtdadige buitenlandsche hulp, waartoe de middelen aanwezig zijn, het land had kunnen behoeden voor een stap, waarbij het op brute en onbeheerschte wijze zijn economische moeilijkheden afwentelt op zijn buitenlandsche crediteuren en op degenen, die een min of meer vast inkomen in ponden sterling genieten.

Overigens komt het ons voor, dat in deze zaak nog veel duister is. Inzonderheid werden wij getroffen door eene uitlating van Snowden tijdens de beraadslagingen in het Lagerhuis van verleden week, waarbij de Engelsche Kanselier van de Schatkist mededeelde crediet, dat hem door Frankrijk was aangeboden, te hebben afgewezen, omdat het pond toch van zijne goudbasis af zou gaan. Het is bijna niet aan te nemen, dat, wanneer Engeland tijdig aan Amerika en Frankrijk van de mogelijkheid van het verlaten van den gouden standaard zou hebben kennis gegeven en op de daaruit voor het buitenland voortvloeiende gevaren had gewezen, niet elk gewenscht crediet tot steun aan het pond beschikbaar zou zijn gesteld, waarmede immers een verdere stap zou zijn gedaan in de rich-

ting van de zoo zeer begeerde stopzetting van den gestadigen goudafvoer uit Engeland.

Ware zulk een oplossing, die immers niet anders zou hebben beteekend dan een correctie op grootsche schaal van de ongelijkmatige goudverdeling, en die Engeland gelegenheid zou hebben geboden tot geleidelijke doorvoering der interne saneeringsmaatregelen, niet beter voor het land geweest dan de huidige? Wij meenen, dat de vraag zeker bevestigend kan worden beantwoord. In de eerste plaats toch beteekent het opgeven van den gouden standaard, op de wijze, waarop dit thans is geschied, niet het invoeren van eene nieuwe systematische geldpolitiek onder scherpe controle van de centrale bank, doch het inslaan van een weg, die zich voorspand in een zeer nevelig verschiep verliest. Dit uit zich in de hevige koersschommelingen van het pond, die een ontzaggelijk nadeel voor de Engelsche geld- en kapitaalmarkt beteekenen; het is zeer de vraag, of deze ooit weder den slag te boven zal komen, welken zij thans heeft ontvangen.

Een tweede nadeel bestaat hierin, dat het moeizaam bereikte budgetair evenwicht wederom in gevaar wordt gebracht. Door de daling van het pond worden alle invoergoederen duurder; in zulke omstandigheden salarisverlaging en vermindering van werklozenuitkeering door te voeren eischt buitengemeene kracht van de zijde der Regeering. Verzwakt deze echter nog verder in haar streven naar financiële saneering, zoo komt niet slechts de valuta, maar ook het budget op het hellend vlak, waarmede men in den bekenden vicieuzen cirkel van de inflatie zal zijn beland.

Daartegenover staat, dat thans de uitvoerbedrijven een kans op herleving krijgen. In hoeverre zij daarvan zullen weten gebruik te maken, hangt intusschen in belangrijke mate van de arbeiders af. Wanneer deze op grond van eene dalende geldwaarde in de toekomst met nieuwe looneischen komen, zoo zal de herleving niet anders dan tijdelijk kunnen zijn en is men na eenigen tijd even ver als tevoren. Zoo blijft de toekomst vol van onzekerheid.

Zeker is het in elk geval, dat de huidige stuurloosheid van de Engelsche geldpolitiek niet lang zal kunnen worden bestendig zonder de grootste gevaren voor het Engelsch economisch leven. Een herstel van het pond op de oude goudbasis is na de hevige koersdaling uitgesloten te achten. Voor eene stabilisatie op lagere koers zal Engeland echter, wanneer het dat doel op korten termijn wenschte te bereiken, naar alle waarschijnlijkheid de hulp van het buitenland niet kunnen ontberen en een valutacrediet van grooten omvang behoeven, o.a., omdat men geenszins zeker is, dat degenen, die hun geld buiten Engeland in veiligheid brachten, het daarheen met bekwaam spoed weder terug zullen brengen. Een internationaal steunprogramma zal daarom eerlang moeten worden opgesteld met medewerking van al die landen, die niet door Engeland meegesleept zullen zijn op den weg van devaluatie hunner valuta, hoe hatelijk zulk een steun ook moge zijn voor degenen, die door de daling van het pond gedupceerd zijn. Hoe langer de hiertoe te treffen maatregelen worden uitgesteld, des te moeilijker zal het Engeland vallen om iets van het verloren vertrouwen te herwinnen, des te grooter worden de nadeelen in en buiten dat land en des te verder is de wereld verwijderd van de opleving uit de huidige depressie, waarnaar ieder reikhalzend uitziet.

* * *

Welke de gevolgen van den Engelschen maatregel voor Nederland zullen zijn, laat zich thans ook nog slechts ten deele overzien. Zeker schijnt het ons echter, dat de nadeelen overwegen boven de voordeelen.

In de eerste plaats zijn hier te lande niet onaanzienlijke verliezen op ponden sterling geleden. Daartegenover staan weliswaar de koerswinsten van hen, die in ponden hadden ingekocht, een en ander voor

zooover de betreffende posten niet op termijn waren afgedekt. Doch waar onze uitvoer naar Engeland en de financiering van uitvoertransacties in ponden vermoedelijk aanzienlijk grooter is, dan de invoerbelangen bij ponden, en waar voorts ook onze scheepvaart vele vrachten in ponden heeft genoteerd en toch wel niet alle contracten terstond zal hebben kunnen omzetten op basis van een andere valuta, daar ligt de veronderstelling voor de hand, dat de verliezen de winsten overtreffen.

Ook over de buitenlandsche portefeulle van De Nederlandsche Bank, die, gelijk bekend, voor een belangrijk deel uit pondenwissels bestaat, en over de positie van den gulden liepen alarmeerende geruchten. De Directie der N. B. heeft daarom eene geruststellende verklaring afgelegd, waarvan wij hier den tekst volledig doen volgen:

„Naar aanleiding van vragen, die tot ons gericht worden, berichten wij hierbij, dat er voor ons geen enkele aanleiding bestaat te verzwijgen, dat onze buitenlandsche wisselportefeulle voor een deel bestaat uit ponden sterling. — Wij hebben op grond van besprekingen, nog zeer onlangs met de Bank of England gehouden, en gezien het bijzondere karakter van ons pondbezit als goudwisselportefeulle van een circulatiebank, alle reden om aan te nemen, dat voor ons in de toekomst geen verlies op dit bezit is te duchten. — Verder brengt het ponden-gedeelte van onze buitenlandsche wisselportefeulle rente op, die in den tusschentijd een eventueel tijdelijk boekwaardeverschil vanzelf amortiseert. — Voor De Nederlandsche Bank als circulatiebank kan zich nooit een reden voordoen om zich op een ongelegen oogenblik van haar pondbezit te ontdoen. — Wij verklaren met de grootste stelligheid dat ons bezit aan ponden sterling nimmer eenige belemmering kan zijn voor De Nederlandsche Bank om haar functies als circulatiebank en centrale bank in haar vollen omvang uit te oefenen. — *Tevens verklaren wij, dat wij den gouden standaard onvoorwaardelijk zullen handhaven.* — Inflatie van het ruilmiddel is niet aanwezig en niet te verwachten. — De goudpositie van De Nederlandsche Bank is sterker dan ooit tevoren.”

Er schijnt dus kans te zijn, dat er geen verlies wordt geleden. Toch is het wellicht goed erop te wijzen, dat, ook al doet zich tenslotte nog een verlies voor, dit weliswaar voor de aandeelhouders der bank en voor de in de winst deelende Overheid zeer onaangenaam kan zijn, doch dat het voor de positie van onze gulden zonder eenige wezenlijke betekenis is. Deze laatste wordt bepaald door de mate, waarin de N. B. den omvang van hare circulatie zal weten te beheerschen, en waarin de particuliere banken aan hare buitenlandsche verplichtingen zullen kunnen voldoen. In dat opzicht nu staat de N. B. momenteel bijzonder sterk. Haar binnenlandsche uitzettingen zijn weliswaar opgelopen, doch nog geenszins verontrustend van omvang, en ten aanzien van de verhouding tot het buitenland heeft zij de beschikking over een grooten goudvoorraad en een toch altijd vermoedelijk zeer aanzienlijk deel der buitenlandsche portefeulle, dat uit dollarwissels en andere goede deviezen bestaat. Daarvan zal zij nog wel het een en ander zien wegvloeien, doch de voor buitenlandsche betalingen beschikbare middelen zijn zoo aanzienlijk, dat bij bewaam gestie en bij krachtige samenwerking met de particuliere banken de N. B. in staat moet worden geacht om aan de situatie in elk opzicht het hoofd te bieden. Reden voor wantrouwen in den gulden is er dan ook op het oogenblik niet.

Wordt dit slechts algemeen ingezien en blijft de toestand hier ook in de toekomst gezond, zoo kan de Nederlandsche geldmarkt van de débacle van Londen profiteeren door vermeerdering van zaken. De winst zal echter van bescheiden omvang zijn, vergeleken bij den vooruitgang, welke in dit opzicht vermoedelijk aan New-York ten deel zal vallen.

Wat het bedrijfsleven betreft, zoo zijn de vooruitzichten aanmerkelijk minder hoopvol. Wij laten hieronder een drietal staatjes volgen betreffende onze handel met Engeland. Daaruit ziet men, dat inzonderheid onze uitvoer naar dat land, hoezeer afnemen-

de in de laatste jaren, van belang is, terwijl de invoer veel minder groot is. In den overgangstijd, die zal moeten verlopen, voordat de Engelsche prijzen in overeenstemming zullen zijn met het nieuwe niveau, waarop men het pond zal stabiliseeren, zal dus de ruilvoet tusschen ons land en Engeland zeer ongunstig worden beïnvloed.

	Invoer uit Groot-Brittannië in pCt. van × f 1000 totalen invoer	Uitvoer naar Groot-Brittannië in pCt. van × f 1000 totalen uitvoer
1925	393.848 16.0	468.298 25.9
1926	231.131 9.5	483.148 27.6
1927	246.199 9.7	452.555 23.8
1928	252.492 9.4	431.939 21.8
1929	257.600 9.4	408.124 20.5
1930	227.029 9.4	382.982 22.3

De belangrijkste invoerartikelen uit Groot-Brittannië.
(waarde in duizenden guldens).

	1928	1929	1930
Manufacturen	38.940	39.652	29.340
Carens	37.758	37.751	27.388
Kolen, cokes en briketten	18.732	23.588	23.062
Machines	24.231	23.590	22.565
Vaartuigen en vliegmachines	5.734	3.875	11.174
Vertind blik en blikwerk	10.617	10.543	10.483

De voornaamste uitvoerartikelen naar Groot-Brittannië.
(waarde × f 1000.)

	1928	1929	1930
Gezouten vleesch	52.693	49.574	42.641
Melk, melkproducten en caseïne	35.003	33.698	30.988
Plantaardige oliën	23.608	23.245	28.407
Margarine	37.366	27.685	26.678
Papier en papierwaren	21.576	21.778	26.127
Producten van bloem-, bollen- en boomkwekerijen	20.027	20.009	24.151
Eieren en eiproducten	19.941	20.610	20.542
Manufacturen	24.460	23.390	20.518
Versche groenten	18.088	16.452	15.572

Tegenover het nadeel van den uitvoer staat wel een tijdelijk voordeel van goedkoopere invoer, doch de mogelijke Engelsche valutaconcurrentie zal op sommige bedrijfstakken hier te lande een storenden invloed kunnen uitoefenen.

Daarbij komt, dat die Nederlandsche bedrijven, die op de internationale markt met de Engelsche concurreeren, zooals de scheepvaart, de scheepsbouw en de textielindustrie, altegader bedrijfstakken, waarin het momenteel verre van fraai is gesteld, de kunstmatige verlevendiging in Groot-Brittannië als zeer hinderlijk zullen ondervinden. De nadeelen van ons bedrijfsleven zullen dan ook aanzienlijk zijn.

Velen zullen daarin aanleiding vinden om steun van de Overheid te gaan vragen. De wollenstoffenindustrie in Brabant heeft zich al reeds gehaast met een desbetreffend verzoek tot de Regeering tot het treffen „op korten termijn van ingrijpende maatregelen om althans de Nederlandsche markt tegen deze abnormale concurrentie te beveiligen en werkloosheid op groote schaal te voorkomen”.

Andere bedrijfstakken zullen stellig volgen.

Zonder te willen beweren, dat incidenteele steunmaatregelen in alle gevallen ongeoorloofd zullen zijn, zouden wij er toch aan willen herinneren, dat ook vóór den Engelschen noodmaatregel de werkloosheid hier reeds zeer aanzienlijk was en dat wij hier in tal van bedrijfstakken een peil van loonen, sociale en fiscale lasten hebben bereikt, dat blijkens den verminderingen omvang der werkgelegenheid stellig te hoog moet worden geacht. Wanneer men nu in de depreciatie van het pond tegenover den gulden aanleiding mocht vinden om beschermende maatregelen in te voeren teneinde de huidige schaal van loonen en andere inkomsten intact te kunnen laten, zoo zou men hetzelfde gevaar loopen, als waarvan Engeland thans de dupe is geworden, t.w. het verlies van het prachtige aanpassingsvermogen, hetwelk aan ons bedrijfsleven vroeger eigen was en waardoor ons land economisch groot is geworden in een mate, die het buiten-

land ons benijdt. Dat de werkloosheid in de laatste anderhalf jaar zeer groot is geweest, is te betreuren, maar het is een ramp, waarvan de gevolgen te overzien zijn, wanneer men er maar voor zorgt, dat de werkloosheid niet chronisch wordt. Daarom moet men er bij het vaststellen van de richtlijnen voor de toekomstige economische politiek op bedacht blijven, dat die maatregelen van reconstructie en van hergroepering van productiefactoren en van inkomens, die toch al reeds noodig waren, niet worden verzuimd als gevolg van ontijdige of niet van voldoende voorwaarden voorzien steunregelingen, en dat men zich niet door de gebeurtenissen in Engeland laat slaan uit een koers, die op den langen duur voor ons land toch onvermijdelijk zal blijken.

De gang van zaken in Engeland is van een tragische leersaamheid; tragisch, omdat naar ons gevoelen de huidige economische politiek den ondergang beteekent van de reeds sinds geruimen tijd afgenomen suprematie van Engeland op economisch gebied, een suprematie, die haar hoogtepunt bereikte in de „Victorian Age”, en waaraan de wereldoorlog en zijn nasleep den genadeslag toebrecht; leersaam, omdat het anderen doet zien, hoe het niet moet. Nederland moge bedenken, dat wie zich aan een ander spiegelt, zich zacht spiegelt!

G. M. V. S.

WERELDVLOOT EN WERELDSCHEEPSBOUW.

I.

Wereldvloot.

Het is niet voor tegenspraak vatbaar, dat een zoo hevige malaise als thans in de scheepvaart heerscht, hoogst zelden, zoo ooit, in dit toch wel aan tijdelijke depressies gewende bedrijf is voorgekomen. Maakte de scheepvaart reeds sinds 1921 moeilijke jaren door, de algemeene wereldcrisis heeft een toestand geschapen, die de rentabiliteit van talrijke reederijen met den dag ernstiger aantast. Afgezien van de internationale economische omstandigheden is een der hoofdoorzaken van den slechten bedrijfstoestand zonder twijfel gelegen in het feit, dat er veel meer scheepsruimte beschikbaar is dan waaraan handel en verkeer behoefte hebben. De nieuwe aanbouw van tonnage, die sinds het einde van den oorlog heeft plaats gehad, hield te weinig verband met den werkelijken omvang en de behoeften van den wereldhandel, zoodat ook op dit gebied, gelijk elders, een overproductie het gevolg is geweest, welke zich thans wrekt in verlieslatende vrachttijfers en het opleggen van schepen op een tot dusver ongekende schaal.

Bijzondere opmerksaamheid verdienen in dit verband de door Lloyd's Register op gezette tijden gepubliceerde gegevens, waaruit men zich een beeld kan vormen van de ontwikkeling van de wereldvloot en den scheepsbouw in den loop der jaren.

Op 30 Juni 1931 was de wereldvloot aldus samengesteld (in 1000 B.R.T.):

	Stooms- schepen	Motor- schepen	Zeil- schepen	Totaal	Totaal op 30 Juni '30
Britsche Rijk	20.369	2.758	253	23.380	23.382
Ver. Staten ¹⁾	12.170	722	750	13.642	14.046
Japan	3.764	512	—	4.276	4.317
Duitschland	3.598	627	28	4.255	4.229
Noorwegen	2.424	1.638	4	4.066	3.668
Frankrijk	3.325	188	53	3.566	3.531
Italië	2.717	557	62	3.336	3.331
Nederland	2.426	685	7	3.118	3.086
Zweden	1.139	539	26	1.705	1.624
Griekenland	1.392	6	—	1.398	1.391
Spanje	1.045	167	16	1.227	1.232
Denemarken	723	410	12	1.145	1.088
Sovjet-Rusland	453	148	3	604	532
België	483	59	5	547	553
Brazilië	440	54	5	499	559
Overige landen	2.822	360	185	3.367	3.039
Totaal	59.291	9.431	1.408	70.131	69.608

¹⁾ Zeeschepen en schepen op de groote meren.

jaar niet plaats gehad. Zooals ook uit het in dit artikel eerst opgenomen staatje bleek, vertoont de Noorsche vloot de meeste toeneming, daarop volgen Zweden, Sovjet-Rusland, Joego-Slavië en Denemarken. De vloten van de 3 grootste zeevarende landen Gr. Brittannië, de Ver. Staten en Japan ondergingen een vermindering, welke grootendeels is toe te schrijven aan het sloopen van verouderde tonnage in deze landen.

Beschouwt men de samenstelling der voornaamste nationale vloten nader, dan moeten nog eenige bijzondere kenmerken naar voren worden gebracht.

Een vergelijking van den ouderdom der schepen geeft het volgende resultaat:

	Minder dan 5 jaar		5—10 jaar		25 jaar en ouder	
	B.R.T.	%	B.R.T.	%	B.R.T.	%
Gr. Brittannië en Ierland	4.543.156	22,5	4.467.339	22,1	1.671.507	8,3
Ver. Staten (zeeschepen)	593.472	5,7	370.234	3,5	733.594	7,1
Japan	551.492	12,9	382.934	9	926.011	21,7
Duitschland	884.365	20,9	1.240.651	29,4	649.768	15,6
Frankrijk	478.634	13,6	687.292	19,6	464.928	13,2
Noorwegen	1.372.186	33,8	570.423	14	501.490	12,3
Italië	399.885	12,2	551.426	16,8	962.721	29,4
Nederland	786.863	25,3	621.037	20	166.349	5,3
Totaal wereldvloot	11.866.310	17,3	10.518.604	15,3	11.664.698	17

De landen met de hoogste percentages aan nieuwe schepen zijn Noorwegen (33,8 pCt.), Nederland (25,3 pCt.) en Gr.-Brittannië (22,5 pCt.). Opvallend is het zeer geringe percentage aan moderne schepen der Ver. Staten; verreweg het grootste gedeelte der Amerikaanse vloot dateert uit den oorlogstijd, toen in zeer korten tijd een geweldigen aanbouw heeft plaats gehad; vele dezer schepen bleken op den duur weinig bruikbaar, zoodat een groot aantal permanent is opgelegd en wel nooit meer in de vaart zal worden gebracht.

Van het totaal aantal stoom- en motorschepen heeft iets minder dan de helft een inhoud van minder dan 1000 ton, van de schepen van 25 jaar of ouder is 61,3 pCt. kleiner dan 1000 ton, terwijl van de schepen welke in de laatste 5 jaren gebouwd zijn slechts 41 pCt. minder dan 1000 ton inhoud hebben.

Ingedeeld naar de grootte is de groep met den meesten tonneninhoud, die tusschen 4000 en 6000 ton, de gezamenlijke tonnage dezer schepen bedraagt 19.490.239 ton of 28,4 pCt. der wereldvloot. De groote schepen boven 15.000 ton vormen 5 pCt. der wereldvloot, 53,4 pCt. dezer tonnage behoort aan Groot-Brittannië en Ierland.

Een geheel afzonderlijke en steeds in omvang toenemende groep is die der tankschepen. De tonnage der tankschepen (stoom- en motorschepen van minstens 1000 ton) steeg van 1.478.988 in 1914 tot 8.549.827 ton in 1931, verdeeld als volgt:

	Stoom	Tankschepen.		%
		Motor	Totaal	
Ver. Staten	2.206.022	307.048	2.513.070	29
Gr.-Brittannië en Ierland	1.579.088	774.239	2.353.327	27,5
Noorwegen	536.199	914.271	1.450.470	16,9
Italië	299.105	56.640	355.745	4,1
Nederland	152.897	183.299	336.196	3,9
Frankrijk	171.184	34.038	205.222	2,4
Overige landen	591.425	744.372	1.335.797	15,6
Wereldtotaal	5.535.920	3.013.907	8.549.827	100,—

Alleen het laatste jaar steeg de tonnage aan tankschepen met niet minder dan 1.043.459 ton, d.w.z. dat bijna 3/5 van alle nieuwe schepen, welke aan de wereldvloot in de periode 1930/1931 werden toegevoegd, tot deze categorie behoorden. Het groeiende aantal van deze voor een speciaal doel ingerichte schepen beïnvloedt de totaal-cijfers zoodanig, dat een juiste indruk van de tonnage, welke voor het algemeen vervoer van passagiers en goederen gebruikt wordt slechts verkregen wordt, wanneer men aller-

eerst deze groep niet medetelt, al is het niet te ontkennen, dat men dan eigenlijk te veel aftrekt omdat de vermeerdering van het olietransport natuurlijk gepaard is gegaan met een zekere vermindering van het kolenvervoer en de schepen in de kolenvaart gewoonlijk wel onder de algemeene vrachtvaarders worden gerekend.

Laat men eveneens buiten beschouwing de vischersschepen, sleep- en bergingsschepen, lichters, zeilschepen, houten schepen, schepen van minder dan 5000 ton inhoud en schepen ouder dan 25 jaar (met uitzondering van enkelen, die nog een behoorlijke snelheid kunnen ontwikkelen) dan wordt een inzicht verkregen in de verhouding tusschen de grootere schepen der verschillende vlaggen in de groote vaart, welke deelnemen aan het trans-oceanische vracht- en passagiersverkeer.

Grootte der tonnage ter beschikking van het vracht- en passagiersvervoer in de groote vaart.

	1930		1931	
	B.R.T.	%	B.R.T.	%
Gr.-Brittannië en Ierland	10.439.753	38,47	10.360.821	38,43
Ver. Staten	5.372.806	19,80	5.109.770	18,95
Duitschland	2.151.162	7,93	2.133.772	7,91
Japan	1.739.031	6,41	1.754.649	6,51
Nederland	1.731.881	6,38	1.699.377	6,30
Frankrijk	1.587.905	5,85	1.624.634	6,03
Italië	1.492.391	5,50	1.499.807	5,56
Noorwegen	515.496	1,90	543.170	2,01
Andere landen	2.105.770	7,76	2.237.008	8,30
Wereldtotaal	27.136.195	100,00	26.963.008	100,00

Uit bovenstaande vergelijking blijkt de beteekenis der Nederlandsche vloot, welke in deze uit een oogpunt van internationale concurrentie belangrijkste groep der wereldscheepvaart, de 5e plaats inneemt vertegenwoordigende 6,3 pCt., terwijl bij de totaal-cijfers Nederland eerst in de 8e plaats komt met een percentage van 4,5. Ook Groot-Brittannië en Duitschland bezitten een naar verhouding hooger percentage van deze meer waardevolle tonnage; Noorwegen daarentegen is van percentage van 5,01 gedaald tot 2,01 pCt., hetgeen vooral is toe te schrijven aan den enormen omvang der Noorsche tankvloot (35 pCt. van alle Noorsche schepen).

Het is merkwaardig en een gunstig teeken, dat de tonnage, waarvan de omvang voor den algemeenen toestand in het scheepvaartbedrijf alles beheerschend is, in de verstreken jaarperiode niet alleen niet is toegenomen, maar zelfs eenigszins is verminderd. Intusschen bedraagt de omvang dezer groep nog ruim 2 miljoen ton meer dan in 1927. Bedenkt men nu, dat de opgelegde tonnage op 1 Januari jl. op 9 miljoen ton gesteld werd en sindsdien in vrijwel alle landen voortdurend meer schepen zijn opgelegd, zoodat naar evenredigheid van de laatste cijfers in Groot-Brittannië, Duitschland, Frankrijk, Nederland en de Scandinavische landen veilig geschat kan worden, dat thans 11 à 12 miljoen aan scheepsruimte (17 à 18 pCt. der wereldvloot) buiten gebruik zijn gesteld¹⁾, dan is het duidelijk, dat er wel een zeer aanmerkelijke opleving van den wereldhandel noodig is, alvorens de beschikbare tonnage in de groote vaart loonend em-plooi kan vinden.

H. E. SCHEFFER.

(Slot volgt.)

¹⁾ Zelfs moet een schatting van 11 à 12 miljoen ton aan ongebruikte scheepsruimte nog te laag geacht worden; immers een belangrijk gedeelte van de laadruimte der schepen, die nog in de vaart zijn, wordt niet benut. Dit is vooral het geval bij lijnbooten, die in hun geregelde dienst gehandhaafd moeten blijven. Indien deze waar ruimte bij de opgelegde tonnage kon worden opgeteld, zou men vermoedelijk tot ontstellende cijfers komen.

ECONOMISCHE VOORLICHTING.

Twee kanttekeningen bij de Memorie van Antwoord.

Mr. A. N. Molenaar schrijft ons:

Wie verwacht mocht hebben, dat de Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid zijn aanvankelijk plan betreffende het in het leven roepen van een Economischen Voorlichtingsdienst na het ongunstig Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer ingrijpend zou hebben gewijzigd, heeft zich vergist.

De Minister erkent, dat de door hem ontwikkelde plannen niet veel meer zijn dan een reorganisatie van de Afdeling „Handel” aan zijn Ministerie.

Met deze kenschetsing achtten de afdelingen van de Tweede Kamer 's Ministers denkbeelden veroordeeld. Ook wij hebben deze meening verdedigd en dus is de vraag gerechtvaardigd, of wij ook nu nog van meening zijn, dat het betreffende wetsontwerp moet worden verworpen.

Voor de beantwoording van deze vraag is naar ons inzicht van groot belang de wijziging van het kader, waarin de Economische Voorlichtingsdienst zal worden geplaatst. De regeering heeft immers min of meer los van het wetsontwerp, dat wij thans bespreken, een samenvoeging van het Ministerie van Arbeid, Handel en Nijverheid met dat van Landbouw tot een Ministerie van Economische Zaken en Arbeid in het vooruitzicht gesteld. Komt dit Ministerie tot stand, dan is inderdaad een groot gedeelte van de thans bestaande voorlichting op één Departement geconcentreerd. Wanneer dan bovendien — zooals de Memorie van Antwoord in uitzicht stelt — het direct contact tusschen den voorlichtingsdienst en de buitenlandse diplomatieke en consulaire ambtenaren tot stand komt, zijn eenige zeer belangrijke voorwaarden voor een goede werking van het nieuwe apparaat verkregen. Dit zou een zeer belangrijke winst beteekenen.

Evenwel omtrent het in het leven roepen van het nieuwe Departement wordt in de Kamer niet tegelijk met de behandeling van het wetsontwerp betreffende den voorlichtingsdienst beslist. Dit maakt het uitspreken van een definitief oordeel over het wetsontwerp betreffende den voorlichtingsdienst onmogelijk; zou immers handel, nijverheid en landbouw niet onder één Minister komen te ressorteeren, dan zou de critiek van het Voorloopig Verslag haar volle waarde behouden. Vandaar, dat wij van meening zijn, dat de reorganisatie van den voorlichtingsdienst tegelijk met de hergroepering der departementen aan de orde behoort te worden gesteld.

De Memorie van Antwoord van Minister Verschuur heeft over veel wat duister was licht verspreid. Toch heeft de Minister naar ons gevoelen op één punt onvoldoende opening van zaken gegeven. Hij is nl. in gebreke gebleven duidelijk aan te toonen, waarvoor de op zijn begrooting meer aangevraagde f 200.000,— (thans tot f 150.000,— teruggebracht), benodigd zijn. Gelijk bekend, zal in den gedachtengang van den Minister de Afdeling „Handel en Nijverheid” worden gereorganiseerd; daaronder komt de economische voorlichting te ressorteeren; voor een en ander wordt een meer-uitgave van op het oogenblik f 150.000,— noodig geoordeeld. Wij kunnen met den besten wil uit de Memorie van Antwoord niet opdiepen, welken omvang de Minister aan de verschillende onderdeelen van de nieuwe afdeling zal geven en waaraan de aangevraagde gelden zullen worden besteed. Opheldering te dezer zake is van het grootste gewicht, omdat bij ons ernstige twijfel rijst, of — afgezien nog van de tijdsomstandigheden — een zoo hoog bedrag noodig is voor een meer bevredigende functioneering van de Afdeling „Handel” en voor een snelle, doeltreffende werking van het voorlichtingsapparaat.

Wanneer wij afzien van persoonlijke voorkeur mag dus worden erkend, dat de Regeering — vooral door de beoogde samenvoeging van handel en nijverheid met landbouw — op den goeden weg is gekomen. Een

definitief oordeel kunnen wij echter niet uitspreken en dit geldt, dunkt ons, ook voor de Tweede Kamer, zoolang niet vaststaat, dat de samenvoeging van departementen er komt en de aangevraagde gelden voor het beoogde doel onafwijsbaar noodig zijn.

ANTIDUMPINGMAATREGELEN EN VERHOOGDE INVOERRECHTEN.

De onlangs bekend geworden regeeringsplannen, in zoverre deze ook de handelspolitiek raken, mochten in de beide voorafgaande nummers van dit blad al reeds beschouwingen uitlokken. Zowel het ingediende wetsontwerp tegen dumping, als de voorgestelde algemeene verhooging van ons invoerrecht, vonden in deze beschouwingen geen genade.

Dezerzijds zij ons ter zake van een en ander eene beknopte gedachtenwisseling toegestaan.

Wat het wetsontwerp van Minister Verschuur betreft, komt het ons voor, dat dit met zoodanige omzichtigheid is geredigeerd, dat dit ontwerp, wordt het wet, slechts bij hoogste uitzondering toepassing zou kunnen vinden en wel tegenover extreme gevallen als bijv. de Russische graaninvoer, waardoor wij eenigen tijd geleden werden opgeschrikt. Van het wetsontwerp kan gezegd worden, dat tegenover invoer van dien aard, waarbij de aanwezigheid van offensieve bedoelingen althans in vrij sterke mate aannemelijk is, wij in de toekomst niet geheel weerloos zullen staan. En zelfs dan nog zou het vermoedelijk heel wat voeten in de aarde hebben, alvorens bijv. aan eene partij Russisch graan de toegang naar ons land daadwerkelijk geweigerd werd. De preventieve werking, waarover de Memorie van Toelichting spreekt, ware wellicht ook dan nog de meest belangrijke.

Of in minder kwaadaardige gevallen, de door dit wetsontwerp in het uitzicht gestelde invoerbelemmeringen ooit werkelijkheid zouden worden, zal geheel van de opvatting van de uitvoeringsorganen afhangen. Houden deze aan de letter vast van het wetsvoorstel — kunstmatige concurrentie met het daarin vervatte element van opzet — dan zal de te behandelende zaak als algemeene regel reeds aanstonds hierop afstuiten en verder onderzoek naar consumentenbelang etc. zelfs niet meer aan de orde komen.

De geestesgesteldheid in ons land leent zich overigens kwalijk tot experimenten van de zijde eener commissie op het gebied van ver gaande beschermende maatregelen, als waarin het wetsontwerp voorziet. Ook hiermede moet de betreffende commissie rekening houden en er zijn dan ook waarborgen te over, dat het met de praktische toepassing geen vaart zal loopen.

Bij de voorgenomen algemeene tariefverhoging gaat het om een maatregel van meer tastbare betekenis. De voorgestelde verhoging wordt terecht fiscaal genoemd, omdat het fiscale karakter overwegend is. Niemand zal daarmede echter de lichtelijk beschermende uitwerking willen ontkennen, die het voorstel van Minister de Geer bevat, ten aanzien van zoodanige goederen, welke behalve dat zij worden ingevoerd, tevens hier te lande vervaardigd worden.

Juist deze laatste lichtelijk beschermende uitwerking eener nog als fiscaal te aanvaarden tariefverhoging, lijkt ons onder de huidige omstandigheden niet te versmaden. Tot eene beperking van het verhoogde invoerrecht tot zoodanige goederen, welke niet tevens hier te lande vervaardigd worden, lijkt ons dan ook al zeer weinig aanleiding te bestaan.

Uit het oogpunt van vrijheid van internationaal ruilverkeer, valt elke nieuwe belemmering van dit internationaal ruilverkeer, hoe gering ook, te betreuren, in het bijzonder wanneer de belemmering ditmaal komt van de zijde van een land, dat steeds voor dit vrije ruilverkeer op de bres stond. Ongetwijfeld. Maar dubbel te betreuren valt de lange reeks van veel en veel grooter belemmeringen van het vrije ruilver-

keer in andere landen, die ons tenslotte zelf geen vrijheid meer laten, de weg te kiezen, die wij wenschen zouden.

Wij zouden zeggen, dat ons land ten aanzien van zijn handelspolitiek in steeds grooter impasse geraakt. Zoo iets immers den allerlaatsten tijd wel met ontstellende duidelijkheid gebleken is, dan is het de nauwe internationale samenhang tusschen de gesties der onderscheidene volkeren.

Hieruit volgt, dat eene, zij het ook nog zoo matige beschermingsactie onzerzijds, onmiddellijk haar nadeeligen invloed zal doen gevoelen, het meeste nog wel een psychologische invloed, ten aanzien van eene uiteindelijke algemeene verlaging van de geweldige tariefmuren, welke zoo ijverig door ons land wordt voorgestaan. Maar anderzijds volgt uit de onderlinge samenhang der wereldgebeurtenissen, dat de elders opgetrokken tariefmuren ons land steeds sterker dwingen in de richting van tegenweer.

Welnu, eene matige tariefverhooging, welke nog geheel binnen het kader eener fiscale verhooging is te houden, maar welke tevens met eene lichtelijk beschermende uitwerking gepaard gaat, lijkt voor het oogenblik nog niet de kwaadste oplossing uit deze impasse, geheel afgezien nog van de zuiver fiscale verlichting hierdoor verkregen.

Slechts vragen wij ons af, of er geen redenen voor pleiten, om de thans in te voeren tariefverhooging slechts een tijdelijk karakter te geven, maar daar tegenover de voorgestelde verhooging te brengen op zegge 12 pCt. in plaats van op 10 pCt.

Aldus zou met behoud van het fiscale karakter van het tarief, de onmiddellijk beschermende uitwerking voor zekere soorten goederen van eenige meerdere daadwerkelijke beteekenis worden. Tevens ware te gelegener tijd, zoodra afbouw der elders bestaande tariefmuren inderdaad een feit mocht worden, van eene daarmede samenvallende verlaging onzerzijds wellicht nog eene gunstiger uitwerking te verwachten, dan op andere wijze te verkrijgen ware.

Inmiddels volgen de wereldgebeurtenissen elkander met zoo groote snelheid op, dat de voorzieningsmaatregelen, welke heden nog voldoende geleken ter inperking van financiële tekorten en van werkloosheid, morgen misschien reeds blijken zullen, te krap gemeeten te zijn. Ook hierin ligt o.i. eene aansporing zich in dezen tijd meer te bepalen tot tijdelijke maatregelen, maar aan deze maatregelen een wijdere strekking te geven, dan waartoe men voor maatregelen van meer blijvenden aard zou willen besluiten.

R.

N a s c h r i f t. Naar aanleiding van bovenstaande beschouwingen van Mr. Regout stellen wij er prijs op enkele korte opmerkingen te maken.

Ten aanzien van het anti-dumping-ontwerp bestaat er tusschen het door Mr. Regout ingenomen standpunt en het onze in zooverre overeenstemming, dat het tenslotte van de toepassing van de voorgestelde maatregelen zal afhangen, of deze een schadelijke dan wel eene heilzame werking zullen hebben. Ons bezwaar tegen het ontwerp — en daarmede ons meeningsverschil met Mr. R. — komt echter hierop neer, dat het ontwerp zelf van „kunstmatige” concurrentie een zoo vage omlijning geeft, dat de grens tusschen normale en abnormale concurrentie niet te trekken valt en de organen, die de wet zouden moeten uitvoeren, daarin geen behoorlijk richtsnoer voor hunne beslissingen zouden kunnen vinden. Had het ontwerp zich bepaald tot het aangeven van bepaalde gevallen van abnormale concurrentie, te wijten aan maatregelen van buitenlandsche Staten, zoo zouden wij daarmede onder de in ons artikel van 16 dezer vermelde voorwaarden instemming kunnen betuigen. Nu echter ook concurrentie, *uitsluitend steunend op de eigen kracht van buitenlandsche ondernemingen*, de grond zal kunnen vormen voor een drastisch ingrijpen in onze handelspolitiek *buiten het Parlement om*,

zal bij aanneming van de wet het hek van den dam zijn. Daartegen hebben wij ons protest gericht. Wij willen daarmede niet zeggen, dat er nu ook van de geboden gelegenheid steeds misbruik zou worden gemaakt, maar het kan. Zulk een blanco volmacht, omtrent welke uitvoering a priori geenerlei zekerheid kan worden gegeven, achten wij niet toelaatbaar.

Inzake de verhooging van invoerrechten constateeren wij met genoegen, dat ook Mr. Regout slechts van een tijdelijke verhooging wil weten, al gaat hij dan ook met betrekking tot den omvang daarvan een heel eind verder, dan ons wenschelijk schijnt. Overigens zouden wij op twee punten de aandacht willen vestigen. Vooreerst is de situatie, dat buitenlandsche staten eene protectiepolitiek voeren en Nederland niet, er niet eene van vandaag, doch reeds vele jaren oud en als zoodanig geen struikelblok voor eene goede economische ontwikkeling van ons land geweest, zooals in den strijd tegen actieve handelspolitiek reeds meermalen naar voren is gebracht. Meent men niettemin, dat in de huidige benarde tijden voor bepaalde bedrijven tijdelijke steunmaatregelen noodig zijn, zoo bezige men daartoe een bruikbaar hulpmiddel, aangepast aan de omstandigheden van ieder individueel geval. Eene *algemeene* tariefsverhooging, waarvan zich de voor- en nadeelen voor ons bedrijfsleven niet laten afwegen, is te dien einde wel een van de bedenkelijkste dingen, die men kan doen. Meer dan ooit is in deze bewogen tijden soepelheid van het bedrijfsleven gewenscht. Protectie is daarvoor niet bevorderlijk, doch schadelijk. Daarom is onthouding zelfs van een op het eerste gezicht schijnbaar weinig omvangrijken maatregel als de twee procents tariefsverhooging geboden.

G. M. V. S.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DUITSCHLAND'S ECONOMISCHE MAATREGELEN.

Dr. Carl Krämer te Hamburg schrijft ons:

Men zegt, dat het buitenland sedert jaren de ontwikkeling der gebeurtenissen in Duitschland met verbazing en schrik heeft gadeslagen. Maar ook de Duitschers waren voor de toenemende gevaren niet blind. De poging, om jaarlijks R.M. 2 milliard oorlogsschulden aan het buitenland te betalen en tegelijkertijd in het eigen land een levensstandaard te handhaven, waaraan als het ware slechts een Amerikaansche maatstaf kan worden aangelegd, moest wel schipbreuk lijden. Toen in Juli de bankcrisis uitbrak, kon omtrent haar diepere oorzaken nauwelijks groot verschil van meening bestaan. Nadat de betrokken banken met behulp van het Rijk werden gesteund; nadat de debiteuren van de buitenlandsche credieten op korten termijn — dus wederom in hoofdzaak de banken — door de „Stillhalte”-overeenkomst voor eenige maanden worden beschermd, en nadat de herstelbetalingen voorloopig zijn opgeschort, gelooven velen — ook in Duitschland —, dat de grootste moeilijkheden overwonnen zijn en dat men den winter met eenige gerustheid kan afwachten. Hoe is de werkelijke toestand?

Indien wij vragen, waarom de bankcrisis van Juni/Juli heeft plaats gevonden, dan luidt het antwoord: omdat het crediet in Duitschland volkomen geïmmobiliseerd is. Er hebben steeds betrekkelijk nauwe banden tusschen de Deutsche banken en de industrie bestaan; de Deutsche banken hebben ook in de jaren vóór den oorlog de industrie niet slechts het benodigde bedrijfskapitaal verschaft, doch haar tevens de middelen voor investeeing op langen termijn voorgeschoten. Dit systeem kon evenwel vóór den oorlog steeds bevredigend werken, omdat de bankcredieten, wanneer zij een bepaald bedrag hadden bereikt, door de uitgifte van aandelen of obligaties konden worden afgelost. Na de inflatie heeft dit systeem gebrekkig gewerkt, en sedert twee jaren ongeveer is het over het algemeen bijna niet meer mogelijk, aandelen of

obligaties van particuliere ondernemingen in Duitschland te plaatsen. Hieruit is te verklaren, dat de credieten van de banken, voor zooverre zij in de laatste jaren belegging op langen termijn hebben gevonden, thans bevroren zijn. Maar ook de credieten, die als bedrijfskapitaal emplooi vonden, konden tengevolge van de inkrimping van de productie en tengevolge van de vermindering van de voorraden, die wij reeds ruim een jaar waarnemen, niet worden terugbetaald, omdat zij, zooals wij reeds in een vroeger artikel uiteenzetten, voor een groot deel tot dekking van verliezen moesten worden gebruikt. Bovendien weten wij, dat de onderpanden, die — primair of secundair — als basis voor bankcredieten werden gegeven, hetzij effecten, goederen of gronden, thans dermate in waarde zijn gedaald en ten deele geheel en al onverkoopbaar zijn geworden, dat elke poging tot realisatie van de onderpanden direct op onoverkomenlijke moeilijkheden zou stuiten. De plaatsingsmogelijkheden op de Deutsche effectenmarkt zijn thans zoo beperkt, dat zelfs kleine verkoopen enorme koersdalingen teweegbrengen. Hetzelfde geldt voor de markt voor gronden, elke poging tot realisatie van grootere objecten zou de markt, en daarmee natuurlijk het crediet op onroerende goederen, dat op de huidige — slechts met moeite gesteunde — prijzen voor stukken grond gebaseerd is, geheel en al doen ineensorten. Geldt dit reeds van particulier bankcrediet, zoo kan van het openbare crediet slechts worden gezegd, dat het volkomen illiquide is. De publiekrechtelijke lichamen zijn tot terugbetaling van credieten in het geheel niet in staat. Terwijl echter de credietbehoefte van het particuliere bedrijfsleven tegenwoordig gering is, zijn de publiekrechtelijke lichamen van nieuwe groote credieten afhankelijk ter dekking van hun uitgaven. De banken kunnen hun niet helpen, omdat zij in hooge mate illiquide zijn. Wat moet er geschieden?

Laten wij, ter nadere illustratie van den toestand, twee speciale problemen wat nader onderzoeken. Het eene heeft betrekking op den werkelijken financiëelen toestand van de publiekrechtelijke lichamen. Nooit is het moeilijker geweest dan thans om een juist beeld van den toestand te geven, omdat slechts weinig feiten openbaar worden. Begin Juni kon men het tekort van het Rijk, de Landen en de Gemeenten voor het loopende jaar op R.M. 3 milliard ramen; hiervan zou door de noodverordening van 5 Juni een derde gedeekt kunnen zijn. Voorts kwam het Hoover-plan, dat voor een jaar een ontlasting van R.M. 1.7 milliard, tot 31 Maart 1932 (einde van het loopende boekjaar) een van R.M. 1.25 milliard bracht, waarvan R.M. 0.45 milliard op rekening van de Staatsspoorwegen, R.M. 0.8 milliard op rekening van het Rijk komt. Anderzijds moeten echter de groote gevolgen van de bankcrisis, van de credietrestrictie, van de groote vermindering van beurstransacties enz. op de staatsfinanciën in aanmerking worden genomen.

In de eerste plaats heeft het Rijk bij het steunen van de banken groote financiëele verplichtingen op zich genomen, welke omvang nog niet te overzien valt. Voorts zijn de ontvangsten uit hoofde van belastingen als gevolg van de directe en indirecte invloeden van de credietcrisis enorm achteruitgegaan. In de maanden April tot Juli 1931 hebben de belastingen 18 pCt. minder opgebracht dan in het vorige jaar; voor de maand Juli bedraagt de daling zelfs ongeveer 25 pCt. De inkomstenbelasting, die in 1928 meer dan R.M. 1.5 milliard in de schatkist bracht, zal in het loopende jaar ten hoogste R.M. 1 milliard opbrengen, hoewel de belastingen intusschen werden verhoogd. Bij de „Körperschaftsteuer” luiden de overeenkomstige cijfers ruim R.M. 600 miljoen en ten hoogste R.M. 350 miljoen. Daarbij komt de toeneemende werkloosheid als gevolg van de voortgaande stillegging van bedrijven en ontslagen bij de publiekrechtelijke en particuliere instellingen. Van einde Juli tot midden September is de werkloosheid 50 pCt.

sterker gestegen dan in het vorige jaar. Men rekent voor het einde van het jaar over het algemeen met een werklooscijfer van 7 miljoen tegen 5 miljoen in het vorige jaar. De voor ondersteuning van dit aantal werkloozen benodigde middelen zijn nog in het geheel niet aanwezig. Wij mogen dus aannemen, dat de publiekrechtelijke lichamen voor den a.s. winter nog circa R.M. 2 milliard tekort komen.

Het tweede vraagstuk heeft betrekking op den concreten toestand van het Deutsche credietstelsel. Tot dusverre vormden de Berlijnsche grootbanken het zwakke punt. Deze zijn thans door de „Stillhaltung”, door de garantie van het Rijk en door een liberale credietpolitiek van de Rijksbank in hooge mate beschermd. Het zwakke punt vormen thans de credietinstellingen, die in hoofdzaak over binnenlandsche crediteuren beschikken, dus m.a.w. de spaarbanken. Sedert eenigen tijd dalen de deposito's bij de spaarbanken voortdurend; voor de maanden Juni tot Augustus bedraagt de achteruitgang ongeveer R.M. 750 miljoen of 6—7 pCt. van de totale deposito's. Het is mogelijk, dat een gedeelte van deze terugbetalingen in contanten wordt opgepot; een ander — waarschijnlijk grooter — gedeelte wordt verbruikt. De spaarbanken zelf zijn in hevige mate illiquide; haar beleggingen — leeningen aan publiekrechtelijke lichamen, effecten, hypotheccair gewaarborgde vorderingen — kunnen niet op groote schaal worden gerealiseerd. Dus blijft slechts over het terugvallen op de Rijksbank, waarvan de spaarbanken en haar dochterinstellingen, de giro-centrales, in stijgende mate gebruik hebben gemaakt. Ook thans zijn er weder onderhandelingen gaande over nieuwe credieten van de Rijksbank aan de spaarbanken. Het spreekt natuurlijk vanzelf, dat deze soort credietverleening voor de spaarbanken absoluut irregulier is en ook de positie van de Rijksbank dermate illiquide maakt, dat de activiteit van deze instelling nog kleiner wordt. Uit een credietpolitiek oogpunt bezien, zijn deze credieten aan de spaarbanken natuurlijk zuiver consumptieve leeningen. Men behoeft niet over profetische gaven te beschikken, om te erkennen, dat deze ontwikkeling tot een noodlottig einde moet leiden.

* * *

Laten wij dus tot onze vraag terugkeeren: Wat moet er geschieden? Ieder, die den toestand zonder vooroordeel beschouwt, zal erkennen, dat het thans slechts daarom kan gaan om de minst nadeelige maatregelen toe te passen. Principieel zijn er twee mogelijkheden: de „orthodoxe” weg van de daling der kosten door beperking der uitgaven, loonverlaging en prijsdaling of de „frivole” weg van prijsstijging.

De doorvoering van den eerstgenoemden maatregel zou beteekenen, om het tekort van de publiekrechtelijke lichamen door vermindering van de uitgaven en instelling van nieuwe belastingen en het tekort van de particuliere bedrijven door loonverlaging en daling van de kosten van levensonderhoud (in hoofdzaak dus door verlaging van de huren en prijsverlaging van levensmiddelen) uit den weg te ruimen. Hier doet zich in de eerste plaats de praktische vraag voor: Is de uitvoering van dezen maatregel, van zuiver politiek standpunt bezien, mogelijk? Het Deutsche volk is door de „politiek van de speldeprikken”, welke gedurende de laatste twee jaren werd gevoerd, door de kleine en vaak willekeurige verlaging van de inkomens, zeer radikaal geworden; men zal moeten toegeven, dat de politieke kansen om zulke maatregelen, als vermindering der uitgaven en loonverlaging, verder door te voeren, gering zijn. Men waagt hierbij politieke en sociale wrijvingen van de eerste orde. Twee jaren geleden, wellicht nog een jaar geleden, had men van deze politiek veel mogen verwachten; thans valt er weinig of niets meer van te hopen. Daarbij komen echter sterke economische bezwaren. Elke loondaling beteekent vermindering van den omzet, prijsdaling en nieuwe werkloosheid. Elke

bepierking van uitgaven in de publiekrechtelijke huishoudingen leidt tot verdere vermindering van de belastingen, verdere werkloosheid en daarmee tot nieuwe lasten voor ondersteuning.

Wanneer men zou willen trachten, het op R.M. 2 milliard geraamde tekort van de publiekrechtelijke lichamen door een „gezonde” financiële politiek te dekken, dan zal men wegens de gevolgen genoodzaakt zijn, om nieuwe belastingen tot ongeveer het dubbele bedrag in te voeren en de uitgaven te verminderen. Bovendien zou men van den werkenden stand slechts dan een nieuwe loonverlaging kunnen vergen, wanneer men de huishuren en (door verlaging van de inkomende rechten) de prijzen van landbouwartikelen doet dalen. Daardoor zal echter de opbrengst van grond en landerijen sterk verminderen en daarmee zal de basis, waarop het crediet op onroerende goederen steunt, sterk verzwakt worden. Dit wil m.a.w. zeggen, dat hetgeen had moeten worden vermeden, nl. een ineenstorting van het binnenlandsche crediet, daardoor wordt versterkt. Wij gelooven dus, dat het vraagstuk langs dezen weg waarschijnlijk niet op te lossen is.

Er blijft dus nog slechts de poging om het vraagstuk door hogere prijzen bij gelijkblijvende loonen op te lossen. Engeland heeft het middel van devalorisatie aangewezen, een geniaal middel — natuurlijk niet zonder gevaren — in ieder geval echter een mogelijkheid, een kans. In Duitschland zijn er nog geen beslissingen genomen. Feitelijk kan er een keus tusschen drie methoden worden gedaan:

1o. waardevermindering van den Mark met een daarop volgende credietuitbreiding;

2o. credietuitbreiding (inflatie) met een daarop volgende waardevermindering van den Mark, of

3o. een reeks van maatregelen, die men met het trefende gezegde „invoerbepierking” kan samenvatten.

Elk van deze maatregelen afzonderlijk kan t.z.t. behandeld worden. Voor het oogenblik zij hierover het volgende gezegd. Het radicalisme staat voor de deur van Europa en het is in het licht van de Europeesche politiek van Duitschland de taak het den toegang te versperren. Om deze taak te vervullen zal Duitschland in de toekomst economisch-politieke maatregelen moeten nemen, waartoe een land slechts in tijden van het hoogste gevaar zijn toevlucht neemt en die het buitenland niet als „onvriendelijke handelingen” mag beschouwen.

AANTEKENINGEN.

Het mechanisme en de werkingen van de internationale kapitaalbewegingen.

De huidige financiële crisis, welke thans na de economische crisis, de wereld, in het bijzonder Europa, teistert, dankt mede haar ontstaan aan de ongunstige verhoudingen op de internationale kapitaalmarkten. Sedert eenige jaren reeds kan men waarnemen, dat het kapitaal zich niet meer verplaatst van landen met een kapitaaloverschot naar landen, die gebrek hebben aan kapitaal. Terwijl vóór den oorlog het verschil in rentestand vaak een stimulans vormde voor kapitaalexport, heeft dit op het oogenblik slechts weinig invloed meer.

Dr. Felix Somary, de bekende Zwitserse bankier, heeft in een van zijn laatste geschriften¹⁾ een uitstekende analyse gegeven van de verschuivingen op de internationale kapitaalmarkten, die wij hieronder laten volgen. Men dient hierbij in het oog te houden, dat dit artikel reeds meer dan een half jaar geleden is geschreven. De jongste gebeurtenissen hebben ech-

¹⁾ Verschenen in de bundel „Kapital und Kapitalismus”, waarin de lezingen, gehouden ter gelegenheid van het vijf en twintig jarig bestaan van de „Deutsche Vereinigung für Staatswissenschaftliche Fortbildung” door Prof. Dr. B. Harms zijn verzameld. (Uitgegeven bij Verlag von Reimar Hobbing, Berlin 1931. Prijs R.M. 25,— ing.).

ter op verschillende punten de meening van Dr. Somary bevestigd.

Veranderingen in de internationale kapitaalbewegingen.

Dr. Somary begint met de opmerking, dat sedert de twaalf jaren, dat hij in Zwitserland als bankier werkzaam is, er nooit een periode is geweest, waarin niet kapitaal van het een of andere land naar Zwitserland is gekomen. Achtereenvolgens is er uit Oostenrijk, de Successiestaten, Italië, Duitschland, Frankrijk en in de laatste jaren in sterkere mate uit Engeland en thans weer uit Italië en Duitschland kapitaal naar Zwitserland gevloeid. In geen enkel geval was het kapitaalexporteerende land rijker dan Zwitserland. In 1930 vloeide het kapitaal op groote schaal in dit land, ofschoon de Zwitserse banken reeds sedert eenige maanden voor chèque-gelden geen noemenswaardige of in het geheel geen rente meer vergoedden.

Dit verschijnsel is het gevolg van de kapitaalvlucht, waarover Somary in het kort eenige theoretische opmerkingen maakt. Indien een kapitaalbezitter de prijzen in zijn land stabiel beschouwt, terwijl hij van meening is, dat in een naburig land de prijzen omhoog zullen gaan, zoo zal hij, wanneer hij speculatief is aangelegd, een deel van zijn geld naar het andere land overbrengen.

Dergelijke overwegingen spelen een groote rol in het verkeer tusschen kapitaalbezittende landen en koloniale landen. De prijsveranderingen van grondstoffen plegen in een conjunctuurcyclus steeds die van andere producten, half- en eindfabrikaten, vooraf te gaan. Het is daarom begrijpelijk, dat bijv. een Engelsche of Fransche kapitaalbezitter aan het begin van een opgaande conjunctuur het eerst zijn geld in een grondstofexporteerend land belegt, omdat hij het gevoel heeft, dat daar de opleving eerder begint dan in een industriestaat. Daarom zal men in het begin van een conjunctuur internationaal kapitalen uit kapitaalbezittende landen of uit industriestaaten naar de grondstofexporteerende landen overbrengen, terwijl in de tweede helft van een opgaande conjunctuur de kapitalen teruggetrokken worden, wat dan voor de koloniale landen een einde van de conjunctuur beteekent.

Het omgekeerde geval is aanwezig, indien de kapitaalbezitter een prijsdaling in het eigen land bij stabiliteit in een ander land verwacht. Daarin ligt de hoofdfactor van de kapitaalvlucht. Zij is eigenlijk economisch gezien niets anders dan een overdracht van kapitaal naar de landen met stijgende goederenprijzen en effectenkoersen. Of wanneer men in het eigen land dalende prijzen verwacht, een overdracht naar landen met gelijkblijvende goederenprijzen of effectenkoersen. Zij heeft in onzen tijd geweldige afmetingen aangenomen, omdat door de politieke onzekerheid de vrees voor dalende prijzen zeer algemeen is geworden.

Deze vorm van kapitaalbeweging is bovendien nog door een anderen factor bevorderd, waaraan men in de eerste plaats bij het woord kapitaalvlucht denkt: de sterke differentieering van de directe belastingen in Europa. Somary wijst in dit verband op de tegenstelling Engeland en Zwitserland. Terwijl in Engeland van groote vermogens een successiebelasting van meer dan 40 pCt. wordt geheven, zijn er in Zwitserland kantons, waar de successiebelasting in het geheel niet bestaat.

Men kan nu van meening zijn, dat deze kapitaalbewegingen enerzijds slechts een voorbijgaand verschijnsel zijn, want wat doen de landen met de groote geldbedragen, waarover zij de beschikking krijgen? Dr. Schacht heeft als president van de Rijksbank het standpunt ingenomen, dat de kapitaalvlucht slechts een circulatieproces met wrijvingsverliezen beteekent, dat deze gelden toch weder terugkomen, omdat Zwitserland of Nederland anders in het geld zouden stik-

ken. Dat was destijds een juist inzicht, maar is het thans niet meer. De banken voelen er meestal zelf niets voor om gelden, die haar door personen toevertrouwd worden, die in hun eigen land geen vertrouwen meer hebben, weder in dit land uit te zetten. Het is, van een zuiver bankpolitiiek standpunt gezien, uitgesloten, dat het geheele bedrag weder in het land van oorsprong terugkeert, want de deposito's luiden in Zwitsersche Franken, Dollars of Guldens en een voorzichtige bankier zal de vorderingen in deze valuta's luidende niet uitsluitend in een debiteurenland laten staan. Daarom komt slechts een deel van de gelden, die wegvloeien, weder in het moederland terug, onverschillig of dit moederland Duitsland, Italië of Engeland heet. *Een aanzienlijk deel van de tienjarige stagnatie in Engeland is niet alleen, zooals Keynes en anderen meenen, aan de Engelsche deflatiepolitiek, maar ook aan de systematische Engelsche kapitaalvlucht, voornamelijk naar Amerika, toe te schrijven.*¹⁾ Het principe, geen kapitaal in eigen land te beleggen, is in Engeland algemeen geworden.

Het verschijnsel, dat vóór den oorlog de kapitalen zich naar de landen met den hoogsten rentestand bewogen, gold natuurlijk slechts voor vaste rentedragende fondsen en niet voor aandelen. De internationale kapitaalbewegingen, voor zooverre zij door den aankoop van aandelen in het leven worden geroepen, richten zich niet naar den hoogsten rentestand, maar naar de verwachting van koersstijging. De aandelen waren daarom vóór den oorlog overwegend aan dezelfde wet onderworpen, waaronder thans de kapitaalbewegingen uit hoofde van kapitaalvlucht staan, onder voorwaarde van stijgende koersen, zonder met de rendementen rekening te houden.

Naast deze kapitaalbewegingen is een groep getreden, die men als politieke kapitaalbewegingen kan beschouwen, nl. de betaling van oorlogsschulden. Ondanks goede banktechniek is het niet te vermijden, dat op het laatste moment vaak groote remises moeten plaatsvinden en dat zelfs een zoo sterk organisme als de Bank of England voortdurend Dollarsaldi moet verkrijgen om op den vervalldag de schulden van haar land te voldoen. De noodzakelijkheid van de circulatiebanken en van de staten om van tijd tot tijd groote bedragen naar de crediteurenlanden over te maken, die het eigen land niet ter beschikking kan stellen, is een ernstige en belangrijke factor van de internationale kapitaalbewegingen geworden. Een verandering van deze omstandigheden zou in hooge mate in het belang van het technisch functioneeren van de markten te wenschen zijn, omdat anders de onzekerheid, voornamelijk wat het vraagstuk van de valuta betreft, zeer groot wordt. Indien bijv. een van de circulatiebanken eenige weken voor het vervallen van een schuld niet in staat is uit eigen middelen deze bedragen te voldoen, zoo moet zij òf een deel van haar goudvoorraad afgeven, òf door middel van credieten zich deze middelen trachten te verschaffen. Bij de buitengewoon snelle wisseling van de omstandigheden, die zich in dezen tijd voordoen, kan men niet vooruit zeggen, of men op het kritieke punt gemakkelijk zulke groote bedragen op crediet kan verkrijgen.

De vraag rijst thans, hoe de landen, waar de kapitaalvlucht plaats vindt, en die groote oorlogsschulden hebben, deze betalingen voldoen. Dit geschiedt door export en het opnemen van credieten in het buitenland. Dit laatste is niet gemakkelijk en duur. Aan den eenen kant vloeien bijv. groote kapitalen uit Duitsland weg, welke gemiddeld een rente maken van 2 pCt., terwijl aan den anderen kant Duitsland voor buitenlandse credieten een onevenredig hoo-

gere rente moet betalen; het wrijvingsverlies is daarom buitengewoon groot en des te nadeeliger, omdat deze gelden als basis voor de financiering van den export moeten dienen, waarbij men op de wereldmarkt tegenover de industrieën van andere landen komt te staan, die met veel goedkoopere middelen werken. Dit is een verschijnsel, dat, zooals men vaak in Duitsland meent, niet alleen in dat land, maar ook bijv. in Italië, en zelfs in Engeland kan constateeren.

De tegenwoordige toestand op de internationale kapitaalmarkt.

Wie de literatuur over de geldmarkt grondig bestudeerd heeft, dien zal het herhaaldelijk zijn opgevallen, dat de theorie van het Engelsche bankdisconto algemeen wordt aangenomen; ook in de nieuwste leerboeken vindt men een theorie over de werkingen van het bankdisconto, die men in de Engelsche literatuur van de 40er jaren der vorige eeuw heeft verkondigd en men verwondert er zich naderhand over, dat datgene, wat daarin gezegd wordt, voor vele landen niet opgaat. Men moet echter een onderscheid maken, of het land, dat een discontoverhooging doorvoert, of het land, dat kapitaal wil aantrekken, een toonaangevend land is of niet. Een verhoging van het disconto van de Bank of England trok vóór den oorlog de gelden uit 27 landen van de wereld naar Londen, verhoging van de callrente trekt het geheele vlottende kapitaal van de wereld naar New-York; een zelfden invloed echter oefenen de bankdisconto's van andere landen niet uit.

Dr. Somary wijst er vervolgens op, dat de circulatiebanken, ook van de toonaangevende, maar vooral van de niet toonaangevende landen, volkomen machteloos tegenover het vraagstuk van de internationale kapitaalbewegingen staan. Dit is geen verwijt tegen de leiding van de circulatiebanken, maar is toe te schrijven aan de organisatie van de circulatiebanken en aan de constructie van de kapitaalmarkt. Na den oorlog zijn een groot aantal maatregelen door de staten en de circulatiebanken getroffen om een andere richting aan de internationale kapitaalbeweging te geven en wij hebben de mislukking van al deze maatregelen met eigen oogen kunnen aanschouwen. Regeling van de kapitaalmarkt is slechts van één punt mogelijk door de rente op de leidende kapitaalmarkt en dat is thans de callmarkt in New-York. Dat is de eenige regulator, maar zij zelf wordt door niemand geregeld: Zij is onafhankelijk, zoowel van de groote geldmagnaten als van de Amerikaansche circulatiebanken.

De kracht van de wisselingen op de internationale geldmarkt wordt het duidelijkst door de interessantste en belangrijkste gebeurtenis van de laatste jaren, de ontwikkeling van de Fransche kapitaalmarkt, geïllustreerd. Dat Frankrijk, zes jaar geleden nog het land van de sterkste kapitaalvlucht van de aarde, zich plotseling tot een belangrijke macht op de internationale kapitaalmarkten heeft ontwikkeld, is niet aan een of andere maatregel toe te schrijven. Van beslissende beteekenis was hierbij een niet economische factor: *de Fransche burgers hadden weder vertrouwen in hun staat gekregen.* Wat ons als een proces van terugtrekking van Amerikaansche gelden uit Duitsland of uit Italië toescheen, dat was niets anders dan een terugtocht van de Fransche gelden uit Amerika. De Amerikanen moesten dientengevolge de gelden, die zij als tegenposten destijds in Duitsland hadden uitgeleend, eveneens terugtrekken. Een groot deel van deze gelden bleef in Frankrijk onbenut of tegen een lage rente bij de banken liggen. De Bank van Frankrijk was de eerste, die zich na de stabilisatie van de gold-exchange-politiiek heeft afgewend. Daardoor werd de geheele structuur van de internationale kapitaalmarkten in de laatste jaren radicaal veranderd. De vraag naar de oorzaken hiervan is niet alleen met economische motieven te be-

¹⁾ Cursiveering van ons, omdat deze uitspraak van Dr. Somary in het licht van de huidige gebeurtenissen zoo merkwaardig is. Volgens Minister Snowden is in den laatsten tijd voor een bedrag van £ 200 miljoen uit Engeland gevloeid. (Red.).

antwoorden; en een politieke beantwoording ligt niet op mijn weg. Van het standpunt van de kapitaalmarkt gezien, is Frankrijk thans zelfs sterker dan de Ver. Staten, wat wij bij iedere emissie met nieuwe verbazing bevestigd vinden.

Dat een dergelijke ontwikkeling, waarover een land vóór den oorlog minstens een generatie noodig zou hebben, alleen in den loop van de laatste zes jaren mogelijk was, wijst op de ongewone beteekenis van de internationale kapitaalbewegingen en van het belang van het vertrouwen in het internationale verkeer. De beste kenner van deze materie schat het bedrag van de Fransche kapitalen, die destijds gevlucht waren, en naderhand weer zijn teruggekeerd, op 35 tot 40 milliard goudfranken, een kapitaalbeweging van en naar Frankrijk, zooals de wereldgeschiedenis nooit tevoren heeft gekend.

Indien men de tegenwoordige internationale crisis analyseert, zal men de onoverzichtelijkheid van de motieven van de internationale kapitaalbewegingen als een van de belangrijkste factoren moeten beschouwen. Pogingen voor het organiseren van het betalingsverkeer, zooals zij door de B.I.S. in Bazel zullen worden ondernomen, wegen niet op tegen de geweldige transacties, die hier noodzakelijk zijn. De B.I.S. beschikt maximaal over Fr. 1½ milliard, die op verschillende buitenlandse markten worden gebruikt, terwijl de Fransche kapitaalmarkt alleen in staat is, indien zij wil, een veelvoud van dit bedrag permanent in het buitenland uit te zetten. Dit illustreert duidelijk het onderscheid tusschen de werking van de met zooveel moeite tot stand gekomen organisatie en de feitelijke noodzakelijkheid.

Het probleem van de Europeesche kapitaalmarkten.

Frankrijk is de sphinx van de Europeesche kapitaalmarkten. Indien het wilde, zou het voor Europa veel grootere beteekenis kunnen krijgen dan het thans heeft. Het kon het centrum voor de uitgifte van internationale leeningen worden, want deze leeningen zijn immers thans voor Europa noodzakelijker dan ooit vóór den oorlog.

Tegenover deze sterke behoefte aan internationale leeningen, is het ter beschikking staande kapitaal, tengevolge van de autarchie van Frankrijk en de kapitaalvlucht uit Engeland thans buitengewoon gering. De Engelsche markt, die voor geldmarktcredieten nog steeds zeer krachtig is, is voor leeningen op langen termijn thans min of meer gesloten. Het Bureau van den Volkenbond schat de vlottende schulden van het Europeesche continent en de leeningsbehoefte van Midden- en Oost-Europa voor de volgende jaren op 20 milliard goud. Tegenover dit bedrag staat, zoolang Frankrijk in zijn autarchie volhardt, op de internationale kapitaalmarkt slechts een zeer klein bedrag; en het is de vraag, of de vereffening van deze beide bedragen zonder bankroet kan worden doorgevoerd. *De oplossing van het vraagstuk of een bankroet vermeden kan worden, ligt bij Frankrijk.*

Men meent waarschijnlijk, dat ik de beteekenis van de Amerikaansche kapitaalmarkt onderschat. Weliswaar is de markt voor call-gelden te New-York de tweede centrale geldmarkt van de aarde, maar het is de markt van de beurs van New-York en deze, als centrale beurs van een zich snel ontwikkelend continent, is de centrale organisatie van Amerika. De belangstelling voor Europeesche vraagstukken was daar nooit van blijvenden aard. De Amerikaansche gelden komen en gaan, maar blijven niet permanent in Europa. Het zijn geen gelden op langen termijn, maar vlottende bedragen. Wat Oost- en Midden-Europa echter noodig hebben, zijn niet gelden, die een opleving teweeg brengen en dan, voor zij nog tot een goed einde is gebracht, worden teruggetrokken. Niet zulke gelden, die de eigen nerveusiteit in het bedrijfsleven van andere landen overbrengen, zijn noodig, maar gelden op langen termijn, die steeds in een land blijven. Der-

gelijke gelden stelt het Amerikaansche continent niet aan het Europeesche continent ter beschikking. Dit heeft ten minste de ervaring van de laatste twaalf jaren geleerd. De kapitalen in den vorm, zooals Midden- en Oost-Europa die noodig hebben, kunnen echter daarom niet door de Ver. Staten worden verstrekt, omdat de vooruitzichten van het andere continent *op den duur* veel gunstiger zijn dan die in Midden- en Oost-Europa.

Toen vóór den oorlog Engeland aan Argentinië of Frankrijk aan Brazilië geld verstrekte, gaf een dichtbevolkt rijk land aan een jong koloniaal land met een geringe bevolking geld. Geheel anders is de verhouding tusschen de Ver. Staten en het Europeesche continent. Hier leent het jonge dunbevolkte land aan het oude dichtbevolkte gebied en dat kan steeds slechts van voorbijgaanden aard zijn, want nooit kunnen Midden- en Oost-Europa, wat het rendement van het belegde kapitaal betreft, op den duur met de Ver. Staten wedijveren. De Ver. Staten zijn slechts tijdelijke, nooit blijvende geldgevers en kunnen daarom geen basis voor de Europeesche kapitaalmarkt vormen.

Slotopmerkingen.

Kunnen de verschijnselen, die wij sedert twaalf jaar hebben waargenomen als basis voor een wetenschappelijke verhandeling worden gekozen, of moeten wij ze als kortstondige verschijnselen beschouwen? Heeft zich daarom datgene, wat men vóór den oorlog gezien en als vaste waarheid heeft aangenomen, ingrijpend veranderd, of werken wij te veel met ingevingen van het moment, die reeds over eenige jaren niet meer als juist worden beschouwd? Dit is mijn opvatting. Het verschijnsel van kapitaalvlucht zal in den loop van de volgende jaren niet geheel verdwijnen, want zij is te veel in het verschil van het vertrouwen van de staten, maar ook in het verschil van belastingwetten, voornamelijk in het verschil tusschen inkomsten- en successiebelasting gegrondvest. Eerder zullen de internationale groote oorlogsverplichtingen verminderen, maar ook daarvoor is veel geduld noodig. Meer dan op een vermindering is voorloopig voor beide groepen nauwelijks te hopen en daarmee blijft het oneconomische — laten wij zeggen zieke — verschijnsel op de internationale kapitaalmarkt verder heerschen.

In tegenstelling met de uitgebreide literatuur over het stabilisatievraagstuk, die van Amerika uitgaande, de conjunctuurvraagstukken op den voorgrond en het crisisvraagstuk op den achtergrond plaatst, beweer ik na een bestudeering van de ontwikkeling van de geld- en kapitaalmarkt in de laatste twaalf jaren, dat wij van een stabilisatie nooit verder verwijderd waren dan in onze dagen, waarin zelfs in de Ver. Staten in één jaar tijds de geldrente van 14 tot 2 pCt. daalt, waarin men koersdalingen niet van 100 op 80, maar van 100 op 20 in korten tijd ziet voltrekken. Wij staan midden in de grootste crisis, die de wereldgeschiedenis ooit heeft gezien en deze crisis is in de eerste plaats niet een gevolg van overproductie, zooals men thans veelal meent, maar zij wordt — hoewel ook niet uitsluitend — mede veroorzaakt door den ongeorganiseerden loop der geldmarkt en vooral der kapitaalmarktbevegingen. Een ongeorganiseerde loop, dien wij door economische maatregelen of organisatie alleen niet kunnen verhelpen.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist” schrijft: Daar de schommelingen van de Engelsche groothandelsprijzen voortaan afhankelijk zullen zijn van twee verschillende factoren: 1. veranderingen in de goudprijzen van de artikelen, en 2. schommelingen in de ruilwaarde van het pond sterling, hebben wij ons indexcijfer op de noteeringen van 18 September opgesteld. Het hieronder weergegeven resultaat zal als een historisch feit dienen en geeft een niveau weer, waarop voortaan de veranderingen zullen worden berekend:

Engelsche groothandelsprijzen.
(1927 = 100).

	Aug. 31		Percentage (+ of -)
	1931	1931	
Granen en vleesch	69,7	64,5	-7,5
Andere voedings- en genotmiddelen	63,5	62,2	-2,0
Weefstoffen	44,1	43,7	-0,9
Delfstoffen	70,0	67,4	-3,7
Diversen	66,2	65,8	-0,6
Totaal	62,3	60,4	-3,0
1913 = 100	85,7	83,1
1924 = 100	53,8	52,2

De daling van 3 pCt. tusschen eind Augustus en 18 September is een maatstaf voor de reacties, veroorzaakt door de financiële crisis gedurende de eerste drie weken van September.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1931 No. 6 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek bevat o.m. het volgende:

Invoer. Het indexcijfer van *textiele* goederen steeg in Juni met één punt tot 119, terwijl dat van de groep *levensmiddelen* met twee punten terugliep tot 103. Ook bij de groep *metalen* valt een daling te constateeren, nl. tot 94.

Het indexcijfer van de groep *chemicaliën en verfstoffen* bleef onveranderd, nl. 107. Door de lagere prijzen van goeniezakken en vensterglas daalde het indexcijfer van de groep *diversen* met twee punten tot 145. Het indexcijfer van den geheelen invoer daalde met twee punten tot 114.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In- heemsch ¹⁾	Uit- heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
1929 ..	162	145	153	151
1930 ..	156	143	150	148
Juli 1930 ..	156	144	150	148
Januari 1931 ..	148	139	144	141
Februari " ..	143	139	141	138
Maart " ..	140	139	139	136
April " ..	138	138	138	135
Mei " ..	136	137	137	133
Juni " ..	131	133	132	128
Juli " ..	130	132	131	127

¹⁾ 20 artikelen. ²⁾ 35 artikelen.

Uitvoer. De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten.

De prijzen van citronella-olie, damar, kapok, katjang idjoe, koffie, maïs en tin waren iets vaster. Het indexcijfer van den prijs van tin liep met drie punten op tot 55. Lager waren de prijzen van arachides, cacao, copra, kapokpitten, koehuiden, witte peper, tapioca en thee. De meest opvallende prijsdaling was wel de daling van den prijs van kapokpitten van f 4.05 per 100 KG. ouden oogst in Mei tot f 2.95 nieuwen oogst in Juni. De prijs van tapioca daalde in dezelfde periode van f 2.81 per 100 KG. tot f 9.02 en die van thee van f 0.31 per ½ KG. tot f 0.29.

Het indexcijfer van den geheelen uitvoer daalde met één punt tot 67.

Het indexcijfer van den in- en uitvoer tezamen daalde met 1 punt tot 104.

Kleinhandelsprijzen. De tabel kleinhandelsprijzen omvat de prijzen van 40 verbruiksartikelen, verdeeld in een serie inheemsche en een serie uitheemsche artikelen.

In hoofdzaak door de lagere prijzen voor rijst en koffi-boonen daalde het indexcijfer voor de inheemsche artikelen in Juli met één punt tot 130, terwijl dat van de serie uitheemsche artikelen door de lagere prijzen voor Australische boter, Europeesche kaas en enkele andere artikelen eveneens met één punt terugliep, nl. tot 132.

Pasarprijzen. Het afkomen van de bulk van den nieuwen padi-oogst heeft de pasarprijzen in Juni opnieuw doen boonen daalde het indexcijfer voor de inheemsche artikelen dalen. De prijzen van ongep. aardnoten waren vast, terwijl kedelee een opmerkelijke prijsdaling vertoonde, nl. voor zwarte kedelee van f 6.63 in Mei tot f 5.90 in Juni.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Uitvoer- artikelen	Totaal groothandel
	Textiel- goederen ¹⁾	Levens- middelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal		
1913.	100	100	100	100	100	100	100	
1924.	213	164	167	160	168	178	155	
1925.	208	161	160	150	165	172	146	
1926.	185	157	151	153	169	165	137	
1927.	174	148	149	149	173	160	130	
1928.	172	149	141	144	162	155	125	
1929.	172	149	142	142	163	155	123	
1930.	162	138	133	137	152	146	88	
Juni 1930.	161	140	136	137	155	147	88	
Januari 1931.	143	121	117	124	148	132	73	
Februari " .	137	113	110	117	149	126	72	
Maart " .	130	112	103	110	150	122	72	
April " .	123	107	102	110	148	118	70	
Mei " .	118	105	99	107	147	116	68	
Juni " .	119	103	94	107	145	114	67	

¹⁾ 20 art. ²⁾ 12 art. ³⁾ 12 art. ⁴⁾ 15 art. ⁵⁾ 13 art.

INGEZONDEN STUKKEN.**GROOT- EN KLEINHANDELSPRIJZEN.**

Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen schrijft ons:

Blijkens het artikel van den Heer van Genechten inzake kleinhandelsprijzen (E.-S. B. d.d. 23/9) zijn de Professoren Polak en Kaag als adviseurs der Regeering, van meening, dat de aanpassing tusschen klein- en groothandelsprijzen wordt vertraagd door de psychologie van het koopend publiek, dat de leuze „goedkoop slecht koop” huldigt.

Ik vraag mij echter af of hunne HoogGeleerden hierbij niet een andere, gewichtiger oorzaak over het hoofd hebben gezien, nl. dat het publiek *door veel te hooge loonen* de in verhouding absurde detailprijzen nog maar steeds betalen kàn!

Naar mijn bescheiden meening is de eenige logische consequentie van deze wanverhouding tusschen groot- en kleinhandelsprijzen, dat Nederland boven zijn stand leeft en de loonen drastisch verminderd moeten worden.

Onze langeslagen uitvoer naar het verarmde Duitschland, waar men wél tot drastische loonsverlaging is overgegaan, benevens naar Engeland, waar men hetzelfde door het gevaarlijke middel van inflatie heeft bereikt, maken onmiddellijke verlaging onafwendbaar, zoowel voor het Rijk, Gemeenten en particulieren, wil men niet ook hier den weg van inflatie en aantasting van den gulden op.

BOEKAANKONDIGING.

Kapital und Kapitalismus. Uitgegeven door Prof. Dr. sc. pol. Bernhard Harms. (Berlijn 1931; Verlag von Reimar Hobbing). Prijs in linnen R.M. 25, in halfleder R.M. 32).

Dit werk, dat uit 2 deelen, samen meer dan 1100 bladzijden tellende, bestaat, bevat een verzameling van lezingen, die in het najaar van 1930 in Bad Pyrmont zijn gehouden. De vraagstukken over kapitaalvorming, kapitaalmarkt en kapitaal aanwending vormen de kern van deze lijvige uitgave.

Hoewel deze publicatie, wat het systematische deel betreft, één geheel vormt, zijn in verband met het groote aantal medewerkers, veel tegenstrijdige meeningen op te merken. Daar bijv. de opvattingen over het kapitaalbegrip zeer uiteenloopen, waren de meeste schrijvers genoodzaakt een eigen terminologie te vormen. In het eerste deel worden na de inleiding de volgende onderwerpen behandeld:

I. Kapital im Wirtschaftssystem des Kapitalismus.
II. Die Kapitalbildung en III. Der Kapitalmarkt.
In het tweede deel IV. Die Kapitalverwendung.
V. Kapitalverschleiß und Kapitalzerstörung. VI. Kapitalpolitik und Umbildung des kapitalistischen Wirtschaftssystems.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{ Disc. Wissels. 3	28 Sept. '31	Lissabon 7	8 Aug. '31
	{ Bel. Binn. Eff. 4	28 Sept. '31	Londen 6	21 Sept. '31
	{ Vrsch. in R.C. 4	28 Sept. '31	Madrid 6 1/2	23 Juli '31
Athene 9	2 Dec. '28	N.-York F.R.B. 1 1/2	7	7 Mei '31
Batavia 4 1/2	10 Mrt. '30	Oslo 8	29 Sept. '31
Belgrado 7 1/2	20 Juli '31	Parijs 2	2 Jan. '31
Berlijn 8	2 Sept. '31	Praag 6 1/2	23 Sept. '31
Boekarest 8	1 Apr. '31	Pretoria 5	12 Mrt. '31
Brussel 2 1/2	31 Juli '30	Rome 7	29 Sept. '30
Budapest 8	10 Sept. '31	Stockholm 8	29 Sept. '31
Calcutta 8	22 Sept. '31	Tokio 5.1	6 Oct. '30
Dantzig 6	1 Sept. '31	Weenen 10.22	22 Juli '31
Helsingfors 6	26 Aug. '30	Warschau 7 1/2	3 Oct. '30
Kopenhagen 6	26 Sept. '31	Zwits. Nat. Bk.	2	23 Jan. '31

GELDKOERSEN. OPEN MARKT.

Data	1931				1930	1929	1914
	26 Sept.	21/26 Sept.	14/19 Sept.	7/12 Sept.	22/27 Sept.	23/28 Sept.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	2-1/4 3 3/4	1 1/2-1/16 3 3/4	2 1/4 1-3	7/16-9/16 3/4-1	1 1/2-2 1 3/4-2	5 3/8-7/16 5-3/4	3 1/8-3/16 2 1/4-3/4
Londen Daggeld... Partic. disc.	3 3/4-5 5 5/8-3/4	3 3/4-5 1/2 5 1/2-3/4	3 1/2-4 1/2 4 1/4-3/8	3-4 3/4 4 1/4-5 1/8	1 1/4-2 2 1/2-1 1/16	4-5 5/8 5 7/16-6 3/16	1 3/4-2 2 1/4-3/4
Berlijn Daggeld... Partic. disc.	8 1/2-10 8	8-10 1/2 8	8 1/2-9 1/2 8	7-9 7 7/8	2 1/2-5 1/2 3 3/8-3/4	5 1/4-10 7 1/8-3/8	— —
New York Daggeld 1) Partic. disc.	1 1/2-3/4 1 3/4	1 1/8-3/4 1 1/8-2/4	1 1/2-3/4 1	1 1/2-3/4 1	2-1/4 2	9-10 1/4 5 1/4	1 1/4-2 1/2

1) Koers van 25 Sept. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN. KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
22 Sept. 1931	2.47 13/16	10.35	57.75	9.73	34.40	100
23 " 1931	2.47 1/8	10.25	56.75	9.77	34.30	99 3/4
24 " 1931	2.47 3/4	9.75	55.75	9.77	34.75	99 3/4
25 " 1931	2.49	8.80	56.—	9.78 1/2	34.65	99 3/4
26 " 1931	2.49 1/4	9.50	57.—	9.85	34.75	99 1/2
28 " 1931	2.49 3/8	9.80	59.—	9.84	34.85	—
Laagsted. w. 1)	2.47 3/8	8.50	55.—	9.70	34.—	99
Hoogste d. w. 1)	2.49 13/16	11.—	59.—	9.85	35.25	100
21 Sept. 1931	2.48 3/4	—	58.50	9.75	34.55	100
14 " 1931	2.47 7/8	12.04 9/16	58.20	9.71 1/2	34.48	100
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.60	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
22 Sept. 1931	48.50	34.85	—	—	—	—
23 " 1931	48.30	34.75	—	—	—	—
24 " 1931	48.35	34.75	—	—	—	—
25 " 1931	48.55	34.75	—	—	12.85	—
26 " 1931	48.85	34.75	—	—	—	—
28 " 1931	49.—	34.85	—	—	—	22.75
Laagsted. w. 1)	48.—	34.75	—	—	12.75	22.—
Hoogste d. w. 1)	49.—	34.85	—	—	13.—	23.—
21 Sept. 1931	48.50	34.85	7.34	1.48	—	—
14 " 1931	48.35	34.85	7.34	1.48	12.97	22.40
Muntpariteit	48.—	35.10	7.371	1.488	13.09	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
22 Sept. 1931	66.35	66.25	66.25	—	—	—
23 " 1931	—	—	—	—	—	—
24 " 1931	65.—	—	—	—	—	—
25 " 1931	66.25	—	—	—	—	—
26 " 1931	66.50	—	—	—	—	2.43
28 " 1931	—	—	—	—	—	—
Laagsted. w. 1)	65.—	66.25	66.25	—	—	2.40
Hoogste d. w. 1)	66.60	66.25	66.25	—	—	2.45
21 Sept. 1931	66.35	66.25	66.25	6.24	69	2.45 7/8
14 " 1931	66.35	66.25	66.30	6.24	69	2.45 7/8
Muntpariteit	66.67	66.55	66.67	6.26 1/2	95 3/4	2.48 3/4

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
22 Sept. 1931	4,19	3,94	23,45	40,35
23 " 1931	4,10	3,94	22,70	40,39
24 " 1931	3,83	3,94 1/2	22,95	40,39
25 " 1931	3,77	3,94	22,85	40,20
26 " 1931	3,82	3,94 1/2	23,—	39,95
28 " 1931	3,86	3,94	23,50	40,05
29 Sept. 1930	4,86	3,92 1/2	23,80 1/8	40,34 3/4
Muntpariteit	4,8667	3,90 1/8	23,81 1/4	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	12 Sept. 1931	19 Sept. 1931	21/26 Sept. '31 Laagste	26 Sept. 1931 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 9/16
Athene	Dr. p. £	375	375	280	355
Bangkok....	Sh. p. tical	1/9 3/4	1/9 3/8	—	—
Budapest ...	Pen. p. £	27.95	27.95	—	—
Buenos Aires	d. p. \$	31 5/16	28	29	37
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/5 49/64	1/5 3 1/2	1/5 23/32	1/5 13/16
Constantin..	Piast. p. £	1.025	1.025	750	1.025
Hongkong ..	Sh. p. \$	11 15/16	11 15/16	11 7/8	11 3/8
Kobe	Sh. p. yen	2/0 35/64	2/0 25/64	2/0 9/16	2/9 1/2
Lissabon	Escu. p. £	110.05	110.05	109 1/2	110 1/2
Mexico	\$ per £	13.75	15.00	11.25	12.25
Montevideo	d. per £	22 3/4	20	20	24 1/2
Montreal ...	\$ per £	4.89 7/8	4.94 1/2	3.60	5
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	3 1/16	2 31/32	3	3 3/4
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/3 3/16	1/3 1/16	1/3 1/8	1/7 1/8
Singapore ..	id. p. \$	2/3 47/64	2/3 47/64	2/3 3/8	2/3 1/8
Valparaiso 1)	\$ per £	39.69	39.69	31.50	39.69
Warschau ..	Zl. p. £	43 1/8	43 1/4	30	41

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

1 Londen 1) N. York 2)	21 Sept. 1931
14 3/8	29 1/4
15 1/8	28 5/8
16 1/4	29 1/2
15 1/8	29 1/8
19 1/2	31
16 1/8	28 3/4
16 3/4	36 3/8
24 1/16	59

GOUDPRIJS 3)

Londen	21 Sept. 1931
84 9/16	99 7/8
100,0	103/5
114/9	108/1
85/0 1/2	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Sept. 1931	23 Sept. 1931
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 18.501.908,02	f 32.446.015,80
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	2.105.223,33	2.163.967,99
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	99.270.646,80	102.476.568,08
Id. aan Suriname.....	12.194.471,—	12.298.816,—
Id. aan Curaçao.....	7.065.127,41	7.201.296,41
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl.	120.736.775,08	119.689.603,82
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	18.549.886,99	22.659.248,80
Vordering o/h. Alg. Burg. Pensioenf. 1)	—	53.542,85
Id. op andere Staatsbedrijven 1).....	10.697.226,12	10.897.226,12

Verplichtingen.	15 Sept. 1931	23 Sept. 1931
Voorschot van De Nederl. Bank ing. art. 16 van haar octrooi.....	—	—
Daggeldleeningen.....	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 178.565.000,—	f 178.560.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	139.390.000,—	151.890.000,—
Waaran rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank geplaatst.....	—	—
Zilverbons in omloop.....	2.319.149,50	2.291.466,—
Schuld op ult. Aug. '31 aan de gem. verstrekt wegens voor haar door de Rijksadm. geheven gem. ink. bel. last. en opcenten op de Rijksink. bel.	9.731.374,90	9.731.374,90
Schuld op ult. Aug. '31 aan de gem. wegens aan haar uit te keeren hoofdsom der person. bel. aand. in de hoofds. der grondbel. endergem. fondsb. alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	835.859,30	835.859,30
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	841.401,09	20.000,00
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	26.093.796,84	22.601.431,90
Id. aan andere Staatsbedrijven 1).....	1.146.836,91	1.176.836,91
Id. aan diverse instellingen 1).....	4.740.822,06	4.725.260,46

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	12 Sept. 1931	19 Sept. 1931
Betaalmiddelen in 's Lands Kas.....	—	f 41.037.000,—
w.o. muntbiljetten.....	—	766.000,—
Verplichtingen:	—	—
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 99.270.000,—	102.090.000,—
Schatkistpromessen.....	20.000.000,—	20.000.000,—
Schatkistbiljetten.....	9.995.000,—	9.995.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	5.915.000,—	5.369.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	638.000,—	638.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	1.282.000,—	1.374.000,—
Voorschot van de Javasche Bank....	19.840.000,—	17.271.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 28 September 1931.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 92.992.376,08 Bijbnk. „ 7.761.314,23 Ag. sch. „ 9.098.155,64	f	109.851.845,95	
Papier o. h. Buitenl. in disconto	„		—	
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 218.833.002,—		—	218.833.002,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 44.114.730,40 Bijbnk. „ 5.541.311,87 Ag. sch. „ 61.247.368,45	f	110.903.410,72	
Op Effecten	f 107.879.606,32			
Op Goederen en Spec.	„ 3.023.804,40			
Voorschotten a. h. Rijk	„		—	
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f 93.691.665,—			
Muntmat., Goud	„ 608.788.381,04			
	f 702.480.046,04			
Munt, Zilver, enz.	„ 32.367.144,39			
Muntmat., Zilver	„			
Belegging 1/4 kapitaal, reserves en pensioenfondsen	„		734.847.190,43 ¹⁾	
Gebouwen en Meub. der Bank	„		26.973.587,71	
Diverse rekeningen	„		5.000.000,—	
	„		62.554.426,52	
	f		1.268.963.463,33	
		Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—			
Reservefonds	„ 7.563.205,59			
Bijzondere reserve	„ 8.000.000,—			
Pensioenfondsen	„ 7.476.083,08			
Bankbiljetten in omloop	„ 1.034.640.935,—			
Bankassigtiën in omloop	„ 257.761,21			
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk	f 10.115.024,59			
Anderen	„ 176.582.423,71			186.697.448,30
Diverse rekeningen	„			4.328.030,15
	f			1.268.963.463,33
Beschikbaar metaalsaldo	f 245.828.661,27			
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	„			614.571.650,—

1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo 1)	Dek- kings- perc.
	Munt	Muntmat.				
28 Sept. '31	93.692	608.788	1034.641	186.955	245.828	60
21 „ '31	88.692	614.439	988.755	208.156	257.042	62
14 „ '31	88.692	575.977	944.234	173.350	250.659	62
7 „ '31	88.689	569.114	957.064	146.649	249.512	62
1 „ '31	88.689	568.171	971.020	147.265	243.715	62
24 Aug. '31	88.689	559.042	934.296	184.543	235.067	61
29 Sept. '30	64.759	325.820	831.055	21.653	72.775	48½
25 Juli '14	66.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's		Schatkist- promessen rechtstreeks	Belee- ningen	Papier op het buitenl.	Diverse reke- ningen 1)
28 Sept. 1931	109.852	—	—	110.903	218.833	62.554
21 „ 1931	64.842	—	—	112.053	231.206	67.783
14 „ 1931	47.063	—	—	89.658	228.168	69.558
7 „ 1931	48.155	—	—	87.883	229.661	61.422
1 „ 1931	51.428	—	—	93.731	229.991	66.325
24 Aug. 1931	52.255	—	—	87.826	230.036	65.298
29 Sept. 1930	48.702	—	—	91.134	242.912	57.054
25 Juli 1914	67.947	—	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 4 Jan. '29 weder op de basis van 1/2 metaaldekking. 2) Sluippost activa.

SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circu- latie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. reke- ningen 1)
29 Aug. 1931..	881	1.492	465	844	545
22 „ 1931..	880	1.196	509	848	543
15 „ 1931..	881	1.262	552	847	544
8 „ 1931..	880	1.428	526	864	516
30 Aug. 1930..	906	1.433	469	982	533
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluip. der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetro- ken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	C'rculatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal- saldo
26 Spt. 1931	166.400	—	237.700	31.500	58.720
19 „ 1931	151.000	—	238.900	35.100	39.800
12 „ 1931	150.000	—	245.600	29.900	41.980
29 Aug. 1931	110.272	39.383	240.044	27.009	42.834
22 „ 1931	110.252	39.957	241.928	27.737	42.343
15 „ 1931	109.853	41.921	247.092	22.182	44.064
8 „ 1931	110.177	44.141	248.635	22.407	45.901
27 Spt. 1930	138.816	31.462	257.309	44.038	49.739
28 Spt. 1929	146.656	23.224	306.035	67.264	20.560
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Belee- ningen	Diverse reke- ningen 1)	Dek- kings- percen- tage
26 Spt. 1931	—	92.800	—	***	62
19 „ 1931	—	113.000	—	***	55
12 „ 1931	—	115.300	—	***	54
29 Aug. 1931	9.815	21.003	44.134	30.872	56
22 „ 1931	9.555	17.420	42.469	41.133	56
15 „ 1931	9.163	16.251	45.357	38.581	56
8 „ 1931	9.263	16.353	43.953	34.775	57
27 Spt. 1930	9.485	28.868	43.816	45.145	57
28 Spt. 1929	9.708	36.934	130.486	29.283	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

1) Sluippost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
23 Sept. 1931	134.974	352.676	55.962	13.579	26.141
16 „ 1931	136.880	351.618	58.956	8.321	25.788
9 „ 1931	137.206	353.931	56.964	8.291	27.743
2 „ 1931	135.668	354.976	54.361	7.262	26.678
26 Aug. 1931	134.645	350.311	58.031	9.296	28.052
19 „ 1931	134.870	354.129	54.431	6.863	28.286
24 Sept. 1930	157.427	355.769	60.536	5.672	21.586
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek- kings- perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
23 Sept. '31	60.176	23.018	64.915	50.963	57.298	41 ⁷ / ₃₂
16 „ '31	49.391	16.574	56.437	50.459	60.263	48
9 „ '31	51.146	21.808	54.845	50.533	58.276	45 ¹³ / ₁₆
2 „ '31	53.736	12.925	60.352	51.838	55.692	44 ¹ / ₂
26 Aug. '31	50.176	26.323	53.593	48.708	59.334	46 ⁸ / ₃₂
19 „ '31	43.881	19.726	61.755	40.099	55.742	45 ¹³ / ₁₆
24 Sept. '30	41.056	13.310	64.174	34.195	61.658	55 ⁷ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	13.736	—	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis- sels	Waarv. op het buitenl.	Belee- ningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
18 Spt. '31	58.575	900	14.617	17.359	12.921	2.768	3.200
11 „ '31	58.578	898	15.803	17.477	12.981	2.791	3.200
4 „ '31	58.568	892	14.818	17.601	12.757	2.817	3.200
28 Aug. '31	58.563	887	14.255	19.177	13.356	2.729	3.200
19 Spt. '30	47.672	432	6.726	23.844	18.871	2.790	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	—	8	769

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen 1)	Circulatie	Regg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti- culieren
18 Spt. '31	5.065	2.148	77.575	1.417	6.760	18.426
11 „ '31	5.065	2.132	78.198	1.072	6.919	19.608
4 „ '31	5.065	2.191	78.927	1.571	6.964	17.602
28 Aug. '31	5.065	2.282	78.635	1.394	7.899	17.649
19 Spt. '30	5.304	1.801	72.479	4.600	6.260	7.029
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenland. circ. banken 1)	Devisen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Sept. 1931	1.374,4	99,6	297,8	2.994,7	141,2
15 " 1931	1.372,1	99,6	356,2	2.868,8	163,7
7 " 1931	1.370,5	99,6	400,4	3.021,4	151,4
31 Aug. 1931	1.366,1	99,6	356,2	3.101,0	207,6
22 " 1931	1.365,9	99,6	313,8	2.951,5	99,1
23 Sept. 1930	2.583,6	149,8	223,7	1.351,8	56,0
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 Sept. 1931	103,1	933,1	4.173,9	540,3	788,2
15 " 1931	103,0	919,5	4.249,6	393,4	775,8
7 " 1931	102,9	830,1	4.292,1	434,1	755,4
31 Aug. 1931	103,0	893,6	4.383,8	508,6	764,2
22 " 1931	103,0	846,3	4.049,8	532,5	744,2
23 Sept. 1930	102,7	677,5	4.033,0	443,2	228,3
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 23, 15, 7 Sept., 31, 23 Aug. '31, 23 Sept. '30, resp. 19; 15; 17; —; 30; 54 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in millioenen Belgas.

Data 1931	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed inwisselbaar het buitenland						Schatkist	Partic.
24 Sept.	2492	—	—	860	35	290	3.457	22	239
17 " "	1626	831	—	833	36	290	3.335	42	277
10 " "	1624	821	—	841	33	290	3.363	9	278
3 " "	1624	788	—	831	46	290	3.362	36	222
27 Aug.	1588	824	—	843	37	290	3.323	24	274
25 Sept. 1) 1930.	1248	852	68	744	28	311	3.051	4	145

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
16 Spt. '31	3.485,7	2.225,8	162,1	263,0	217,8
9 " '31	3.470,0	2.220,4	158,7	260,2	197,8
2 " '31	3.465,0	2.194,5	168,0	257,3	197,9
26 Aug. '31	3.485,5	2.181,9	172,2	241,7	180,5
19 " '31	3.472,9	2.154,1	169,7	230,6	154,6
12 " '31	3.449,2	2.107,4	168,9	195,0	135,7
17 Spt. '30	2.975,6	1.584,8	151,8	163,1	208,9

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
16 Spt. '31	742,5	2.005,9	2.645,5	166,9	74,9	78,4
9 " '31	728,1	2.010,3	2.553,7	167,1	76,0	79,5
2 " '31	728,1	1.958,2	2.616,8	167,1	75,7	79,4
26 Aug. '31	728,0	1.945,5	2.634,3	167,2	76,1	79,9
19 " '31	727,9	1.901,8	2.606,2	167,2	77,0	80,8
12 " '31	728,0	1.829,3	2.617,1	167,3	77,6	81,4
17 Spt. '30	610,4	1.349,3	2.485,5	169,9	77,5	81,6

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal Deposito's	Waarvan time deposits
9 Spt. '31	113	14.333	7.683	1.739	20.145	6.950
2 " '31	107	14.398	7.665	1.807	20.289	7.003
26 Aug. '31	94	14.335	7.695	1.787	20.254	7.017
19 " '31	90	14.338	7.663	1.814	20.299	7.058
12 " '31	56	14.342	7.733	1.821	20.535	7.105
10 Spt. '30	37	16.812	6.353	1.817	21.185	7.478

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 29 September 1931.

De graanhandel heeft het in de afgelopen week niet gemakkelijk gehad en zich rekenschap moeten geven van vele factoren, welke onder normale omstandigheden op den prijsloop geen invloed van betekenis hebben. Het opgeven van den gouden standaard in Engeland heeft in het begin een stagnatie in de zaken tengevolge gehad, omdat koopers zoowel als verkoopers er de voorkeur aan gaven af te wachten, welke de gevolgen daarvan zouden zijn en welke de invloed daarvan zou zijn op de prijzen. Vooral is dat het geval in landen, waar men de gewoonte heeft, de prijzen in shillings vast te stellen en ook in shillings te verkopen of in andere valuta's, welke weder op het pond zijn gebaseerd. De Donau werkt hoofdzakelijk via het pond en ook Argentijnsche afladers hebben veelal deze gewoonte, waarvan nu moet worden afgeweken. Argentijnsche afladers hebben zich spoedig aan de situatie aangepast en na korten tijd waren de zaken weer op gang, doch met den Donau ging het niet zoo gemakkelijk. Van offertes van Donau-artikelen hoort men dan ook weinig en ook zijn houders uiterst voorzichtig. Een tweede factor, waarmee terdege rekening gehouden moest worden, waren de vrachten, welke weliswaar in den loop der week zijn gestegen, doch niet in dezelfde mate als de koers van het pond daalde. Dan kwam nog de vraag, of andere landen genoodzaakt zouden zijn het voorbeeld van Engeland te volgen en ook den gouden standaard op te heffen. Bovendien speelden de wisselkoersen van West-Europeesche landen tegenover den dollar en den Franschen franc een groote rol en op sommige dagen maakte men zich ongerust, of de eigen wisselkoersen zich wel zouden kunnen handhaven. Tot nog toe hebben slechts kleine fluctuaties plaats gevonden in deze koersen en is de angst, welke men op sommige dagen van de vorige week kon bespeuren, weder zoo goed als verdwenen. In verband met de waardedaling van het pond zijn in Engeland de prijzen voor alle graansorten aanmerkelijk gestegen en sedert hebben de fluctuaties van den pondenkoers meer invloed op de prijzen geoefend dan die factoren, welke anders alleen de prijzen van granen plegen te beheerschen. Ook in Canada is de waarde van den Canadischen dollar gedaald en de prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg toonen daarvan duidelijk den invloed. Op den 21sten September was de tarwe-prijs te Winnipeg voor October 2 dollarcenten per 60 lbs. hooger dan op den 19den. Sedert is een verdere verhooging ingetreden, waarna later in de week weder eenige verlaging plaats vond. Het slot was gisteren $\frac{1}{4}$ dollarcenten per 60 lbs. hooger dan een week geleden. Te Chicago hebben de koersen op den 21sten September heftig gefluctueerd en zijn per slot van rekening $\frac{1}{2}$ dollarcenten per 60 lbs. lager gesloten dan op den 19den. Sedert is weder eenige verbetering ingetreden, gevolgd door een nieuwe verlaging en het slot was gisteren onveranderd, vergeleken bij een week geleden. In Argentinië zijn de prijzen sterk verhoogd, gedeeltelijk ook tengevolge van den pesokoers, welke tegenover het pond sterk fluctueerde en tegenover den dollar eerst flauwer was om later weder eenigszins te verbeteren. Het slot te Buenos Aires was 24 centavos per 100 KG. hooger dan een week geleden, te Rosario 5 centavos per 100 KG. hooger. Tengevolge van den onzekeren toestand waren de omzetten in tarwe in de afgelopen week niet van grooten omvang. Op sommige dagen echter kocht men in Engeland flink in de verwachting van hogere prijzen als gevolg van den dalenden pondenkoers, terwijl ook het Verre Oosten als koper in de markt was. De verschepingen waren kleiner dan in de vorige week, hoofdzakelijk tengevolge van kleinere verscheppte hoeveelheden uit Noord-Amerika en van den Donau. Rusland verlaadde weder een groote hoeveelheid, niet tegenstaande de berichten aanhielden over moeilijkheden, welke de Russische regering ondervindt bij het inzamelen van graan. Maatregelen worden nu in Rusland overwogen om de afleveringen te bespoedigen en de boeren te dwingen hun voorraden ter markt te brengen. Rusland gaat voort met het bevrachten van schepen en daaruit zou men niet de conclusie trekken, dat het Russische aanbod spoedig veel zal verminderen. Opmerkelijk is het, dat gedurende den laatsten tijd zeer veel tarwe naar Britsche havens is gedirigeerd. Men meent, dat Rusland dit doet in verband met de mogelijkheid, dat invoerrechten in dat land zullen worden geheven. Ook was de vraag van het continent gedurende den laatsten tijd beperkt, waardoor een groot gedeelte der verschepingen naar Engelse havens is gestuurd. De tarwevoorraden in Liverpool zijn sterk toegenomen en bedragen op het oogenblik 646.496 quarters tegen slechts 178.075 quarters in het vorige jaar. Berichten over de

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	20-26 Sept. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	20-26 Sept. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	1931	1930
Tarwe	70.728	1.104.907	1.224.997	—	15.439	60.457	1.120.346	1.285.454
Rogge	9.028	235.708	322.670	98	1.007	26.354	236.715	349.030
Boekweit	113	20.632	13.023	—	145	1.730	20.777	14.762
Maïs	29.032	935.402	777.881	7.062	201.470	134.495	1.136.872	912.366
Gerst	13.414	452.098	415.614	9.019	34.672	28.843	486.770	444.457
Haver	15.365	210.974	140.906	—	2.826	2.812	213.800	143.718
Lijnzaad	1.466	152.559	66.105	129	364.715	199.208	517.274	265.313
Lijnkoek	2.150	89.579	104.747	—	204	100	89.783	104.847
Tarwemeel	491	68.075	103.204	107	19.642	31.138	87.717	134.342
Andere meelsoorten	818	29.304	16.097	72	9.273	3.102	38.577	19.190

resultaten van den tarwe-oogst in Europa zijn in de afgelopen week weinig veranderd. Volgens berichten uit de Vereenigde Staten bestaat er geen aanleiding te verwachten, dat de laatste officiële oogstraming van zomertarwe te laag is geweest en in Canada vallen de uitkomsten bij het binnenhalen en het dorschen eenigszins mee. Alleen werden die werkzaamheden vertraagd door sterken regenval, welke echter naar men meent kwalitatief en kwantitatief geen nadeeligen invloed heeft uitgeoefend. In Frankrijk heeft regenachtig weder het binnenhalen van den oogst verder vertraagd en er wordt geklaagd over de slechte kwaliteit en het lage natuurgewicht van de ten verkoop aangeboden partijen tarwe. De boeren brengen eerst de slechtste partijen ter markt wegens de minder goede houdbaarheid der kwaliteit en later zullen de betere partijen wel aan de markt komen. Van den nieuwen oogst in Argentinië komen gunstige berichten. In sommige streken heeft het gevoren, doch tot dusverre zonder nadeelige gevolgen en de vooruitzichten zijn over het algemeen gunstig. Ook in Australië is dat het geval en te oordeelen naar den toestand van het oogenblik meent men op goede opbrengsten te mogen rekenen, vooral in Zuid-Australië. In de Vereenigde Staten heeft men meer voortgang kunnen maken met den uitzaai van wintertarwe, welke door droogte werd vertraagd.

Het aanbod van rogge is niet dringend en de verscheppingen zijn niet overvloedig. De oogsten zijn bijna overal kleiner dan in het vorige jaar en de prijzen handhaafden zich in de vorige week op ongeveer hetzelfde peil. De boeren in Duitschland zijn ook niet dringend met hun rogge aan de markt en de prijzen ondergingen eenige verhooging. De vraag in West-Europa is niet groot en in hoofdzaak wordt daaraan voldaan door disponibile en onderweg zijnde partijen Russische rogge.

In het begin der afgelopen week was het aanbod van ter destinatie aangekomen Platamaïs dringend. Grootte hoeveelheden kwamen tegelijkertijd aan en deze konden slechts in de consumptie worden geplaatst tot wederom lagere prijzen. Gedurende de eerste dagen der week waren houders van maïs voorzichtig en werden slechts die partijen verkocht, welke waren aangekomen en in lossing waren, doch later, toen ook afladers weder met offertes aan de markt kwamen, werd het aanbod dringend en werden verschillende partijen tot zeer lage prijzen opgeruimd. Later is voor spoedige maïs eenige verbetering ingetreden, vooral toen het aanbod van aangekomen partijen verminderde en omdat gedurende de laatste dagen van deze maand slechts weinig maïs wordt verwacht. Eerst in het begin van October zullen weder grote hoeveelheden aankomen. Tot zoolang blijft het aanbod beperkt. Houders van zulke partijen hebben gedurende de laatste dagen hun prijzen enkele guldens per last verhoogd en deze verhoogde prijzen werden ook door de consumptie betaald. Ook voor latere aflading zijn de prijzen eenigszins gestegen boven het laagste punt. Op sommige dagen bestond daarvoor levendige belangstelling en konden belangrijke zaken worden afgesloten. De koersen aan de termijnmarkten in Zuid-Amerika zijn in het begin der week vrij aanmerkelijk gestegen, doch later weder iets gedaald. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires sloten de prijzen 9 centavos per 100 KG. hooger en te Rosario 10 centavos per 100 KG. hooger dan de vorige week. De fluctuaties hielden nauw verband met den wisselkoers van den peso, welke in de laatste helft van de vorige week tegenover den dollar terugliep, doch later weder verbeterde. De berichten over den maïsogst in Roemenië en Bulgarije blijven zeer gunstig luiden. De schattingen van de opbrengst in Roemenië geven hoge cijfers, zelfs tot 8 miljoen ton, waarvan ruim 4 miljoen ton voor uitvoer beschikbaar zou zijn. Offertes van Donamaïs worden weinig gehoord, doch binnen korten tijd zal Roemenië met maïs aan de markt moeten komen.

Aan de gerstmarkt is de stemming in de afgelopen week aanmerkelijk vaster geworden en voor Donau zoowel als voor Russische gerst zijn de prijzen verschillende guldens per last gestegen, zoowel voor spoedig verwachte partijen als op aflading. Echter is de premie, welke geruimen tijd voor spoedig verwachte gerst bestond, geheel verdwenen en er bestaat practisch nog slechts zeer weinig verschil in prijs tusschen spoedige en latere gerst. De prijzen zijn aanmerkelijk hooger dan voor maïs, waardoor de consumptie van gerst is verminderd en de vraag is niet zeer levendig. Het aanbod is echter ook niet dringend. Donau-afladers zijn zelfs zeer terughoudend, hetgeen ook wel een gevolg zal zijn van de ontreddering van het pond. De Russen forceeren ook hun verkoopen niet. Volgens het Landbouwinstituut te Rome bedraagt de opbrengst van gerst in het Noordelijk halfmond 157 miljoen quarters, hetgeen ongeveer 31 miljoen quarters minder is dan in het vorige jaar werd geproduceerd. Zoowel in Noord-Amerika als in Europa zijn de opbrengsten kleiner.

In haver waren de omzetten in de vorige week gering met weinig belangstelling van de zijde der koopers, doch ook zonder dringend aanbod.

SUIKER.

De stemming voor het artikel Suiker was gedurende de afgelopen week nogal vast. De gebeurtenissen in Engeland hebben aan de wereldpositie niets veranderd.

In Amerika kon, tengevolge van wat betere kooplust voor ruwsuiker, weder 1.45 d.c. e. & fr. voor Cubasuiker bedongen worden; de omzetten bleven echter matig.

De New-York termijnmarkt opende gedrukt onder den invloed van financiële en andere crises. Tenslotte kon echter de betere stemming voor effectieve suiker een opleving teweeg brengen, waardoor de noteeringen aan het slot als volgt luiden: Oct. 1.32; Dec. 1.33; Jan. 1.31 en Mrt. 1.33, terwijl de laatste noteering voor Spot Centr. 3.43 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 55.000 tons, de versmeltingen 59.000 tons tegen 60.800 tons verleden jaar en de voorraden 222.000 tons tegen 288.700 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1931 ton	1930 ton	1929 ton
Productie	3.122.000	4.671.260	5.156.315
Voorr. overgebracht per 1/1	1.390.000	321.000	193.000
Consumptie	108.000	91.000	117.315
Weekontv. afscheepavens ..	48.229	36.019	28.001
Totaal sedert 1/1	1.808.224	3.247.648	4.502.314
Weekexport	65.978	87.977	103.563
Totaal sedert 1/1	1.922.660	2.379.554	3.951.708
Voorraad afscheepavens ..	1.121.619	1.179.294	551.335
„ binnenland	1.359.721	1.332.612	536.686

In Engeland legden koopers een uiterst afwachtende houding aan den dag. Er kwamen geen nieuwe aankopen van ruwsuiker tot stand.

Op de Londensche termijnmarkt heeft de depreciatie van het Pond Sterling een stijging der noteeringen tengevolge gehad;

slotnoteeringen voorafgaande week:

Dec. 1931 Sh. 5/4½; Mrt. 1932 Sh. 5/7¼; Mei Sh. 5/9¼ en Aug. Sh. 6/-¼;

slotnoteeringen afgelopen week:

Dec. 1931 Sh. 6/6½; Mrt. 1932 Sh. 6/9½; Mei Sh. 6/11¼ en Aug. Sh. 7/1¼, rietsuiker basis 96° cif.

Op Java heeft de V.I.S.P. 3000 tons No. 16 & hooger en 6000 tons bruine Suiker verkocht.

Het rendement van 153 fabrieken per 15 September bedraagt ruim 6½ pCt. minder dan verleden jaar.

Hier te lande was de stemming eveneens vast. De slotnoteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt luidden als volgt: Sept. f 7½; Dec. f 7⅞; Mrt. f 8.— en Mei f 8¼, alles aangeboden. De omzet bedroeg 4500 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 23 Sept. 1931.

De Amerikaanse katoenmarkt te New-York was op jl. Zaterdag zeer actief; prijzen waren door liquidatie-verkopen en gevechten in het Verre Oosten zeer gedaald en bereikten een nieuw laagteniveau in die markt. Het Besluit van de Britsche Regeering om den Gouden Standaard af te schaffen veroorzaakte een stijging in Mid-American spot in Liverpool op Maandag van 44 punten, terwijl October-futures, nadat zij 4.08 d. noteerden, tenslotte op 3.85 d. sloten, een stijging sinds het slot van jl. Zaterdag van 27 punten. Het cijfer van gisteren was 3.94 d. en Liverpool opent hedenmorgen 11 tot 17 punten hooger. Egyptische katoen is eveneens in prijs gestegen. Alexandrië was op Maandag gesloten, doch de prijs in Liverpool voor F.G.F. Sakellaridis spot steeg 60 punten. Op jl. Maandag deed de onzekerheid van de economische situatie de markt een afwachtende houding aannemen en in vele gevallen zijn alle noteringen teruggetrokken. Gisteren was het vertrouwen echter weer eenigszins hersteld en er zijn flinke verkoopen tot stand gekomen. De verkoopen in Liverpool daalden de vorige week tot 29.440 balen.

De Amerikaanse garenmarkt was tegen het einde van de vorige week wat meer actief en ook deze week zijn aanzienlijke zaken tot stand gekomen. De prijsstijging van het ruwe materiaal op jl. Maandag heeft vele koopers tot zaken bewogen en er was gisteren een grotere activiteit. Naar alle soorten twist en weft als ook ringgareus bestond een goede vraag en de omzet is groter dan langen tijd het geval is geweest. Naar getwijnde garens heeft ook een betere vraag bestaan, doch tot nog toe geschiedt het koopen alleen voor binnenlandsch gebruik en wordt grootendeels toegeschreven aan dekkingsaankopen.

Prijzen zijn vaster en spinners stellen alles in het werk om een deel van hun verlies op margins terug te krijgen. Egyptische garens zijn ook actiever geweest en ook hier trachten spinners hun positie te verbeteren. Er zijn enkele

goede zaken gedaan, speciaal in twist en weft en er worden flinke zaken gerapporteerd, speciaal in doubling wefts. De verkregen prijzen zijn over het algemeen ruim een halve penny boven de noteringen van de vorige week. Verbruikers in het binnenland hebben den laatsten tijd van week tot week gekocht; doch verscheidene hebben gisteren op een veel grootere schaal gewerkt. Prijzen zijn vaster en spinners verwachten wel betere zaken.

Doekprijzen zijn vaster en de toon van de markt is meer hoopvol. Men verwacht wel, dat de nieuwe economische toestand den export-handel zal assistieren, doch niet voordat de vreemde beurzen weer tot rust zijn gekomen, dienen de meeste aanvragen slechts om de markt te testen en hebben tot nog toe niet tot grotere zaken geleid. Voor den binnenlandschen handel en in zekere andere soorten worden een groot aantal orders gerapporteerd. Indië verkeert nog steeds in een buitengewoon zenuwachtigen toestand. Hongkong en China komen aan het eind van hun koopseizoen, doch desniettegenstaande verwacht men, dat de stijging in zilver eventueel van aanzienlijken steun zal zijn. Wat andere markten betreft, is de toestand hoopvol, doch tot nog toe is deze hoop niet in actuele orders omgezet.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 15 Sept. 22 Sept. 16 Sept. 23 Sept. TT op Br.-Indië 1/5¼ 1/5¼ F.G.F. Sakellaridis 5,95 6,95 T.T. op Hongkong 11/8 10¼ G.F. No. 1 Oomra 2,67 3,09 T.T. op Shanghai 1/2⅞ 1/4¼

KOFFIE.

De kalme, lusteloze stemming hield ook in de afgelopen week onafgebroken aan. Kon tengevolge van den ongunstigen statistischen toestand van het artikel feitelijk reeds sedert langen tijd gesproken worden van algemeen gebrek aan vertrouwen en dientengevolge ook aan kooplust, alleszins begrijpelijk is het, dat deze toestand, sedert het vervallen van de goudbasis voor het Pond Sterling op 21 dezer, door de daaruit voortvloeiende ontwrichting van den geheelen internationalen handel nog aanmerkelijk verergerd is. Bij de groote onzekerheid omtrent de toekomst van het artikel hebben zich nu nog gevoegd geweldige moeilijkheden bij het financieren van nieuwe en van reeds afgesloten zaken en niemand heeft er voorloopig eenigen kijk op, hoe alles zich verder ontwikkelen zal. Bovendien, de zoo veel bespro-

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										ZUIVEL EN EIERN					MINERALEN				
	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Notering		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks- kaas kl. m/merk		EIEREN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per, 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.00 Bé s.g. per barrel	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	2,31	100,0	56,—	100,0	9,18	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	1,98	85,7	43,15	100,0	8,15	88,8	17,90	165,7	1,89	112,5
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	11,25	104,2	1,30	77,4
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	10,10	93,5	1,20	71,4
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	11,40	105,6	1,23	73,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	11,35	105,1	1,12	66,7
Jan. 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	2,25	97,4	45,95	82,1	9,03	98,4	10,10	93,5	1,16	69,0
Febr. "	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	2,29	99,1	45,40	81,1	9,19	100,1	12,90	119,4	1,11	66,1
Maart "	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	1,95	84,4	44,60	79,6	8,6	93,2	12,00	111,1	1,11	66,1
April "	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	1,81	78,4	40,25	71,9	5,90	64,3	11,05	102,3	1,11	66,1
Mei "	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	1,86	80,5	39,90	71,3	6,16	67,1	11,15	103,3	1,16	69,0
Juni "	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	1,87	81,0	44,—	78,6	6,41	69,8	11,25	104,2	1,30	77,4
Juli "	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	1,88	81,4	45,—	80,4	6,88	74,9	11,25	104,2	1,30	77,4
Aug. "	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	1,93	83,5	46,15	82,4	7,13	77,7	11,25	104,2	1,30	77,4
Sept. "	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	2,22	96,1	45,25	80,8	8,01	87,3	11,40	105,6	1,30	77,4
Oct. "	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	2,28	98,7	50,25	89,7	9,53	103,8	11,25	104,2	1,30	77,4
Nov. "	11,77 ⁵	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	2,20	95,2	50,70	90,5	10,60	115,5	11,35	105,1	1,30	77,4
Dec. "	12,62 ⁵	73,4	9,35	71,5	166,00	71,7	163,75	69,4	482,00	104,4	2,06	89,2	47,50	84,8	9,97	108,6	11,75	108,8	1,30	77,4
Jan. 1930	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	2,00	86,6	43,95	78,5	7,55	82,2	11,75	108,8	1,21	72,0
Febr. "	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	2,03	87,9	41,15	73,5	6,90	75,2	11,75	108,8	1,11	66,1
Maart "	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	1,71	74,0	41,25	73,3	5,18	56,4	11,55	106,9	1,11	66,1
April "	11,17 ⁵	65,0	6,62 ⁵	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	1,50	64,9	36,50	65,2	5,16	56,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3
Mei "	10,45	60,8	7,65 ⁵	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,00	87,6	1,44	62,3	37,20	66,4	5,0	57,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juni "	10,05	58,4	5,17 ⁵	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	84,4	1,54	66,7	37,—	66,1	5,09	55,4	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juli "	9,55	55,5	5,82 ⁵	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	73,8	1,72	74,5	39,00	71,3	5,99	65,3	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Aug. "	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	1,58	68,4	40,20	71,8	6,03	65,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Sept. "	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	1,64	71,0	37,55	67,1	7,23	78,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Oct. "	7,40	43,0	4,62 ⁵	35,4	112,25	48,5	86,00	36,9	281,25	60,8	1,63	70,6	36,90	65,9	8,60	93,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Nov. "	7,25	42,2	4,25	32,5	94,50	40,8	82,25	34,9	270,75	58,5	1,58	68,4	36,50	65,2	9,63	104,9	10,90	100,9	0,85	50,6
Dec. "	7,07 ⁵	41,3	4,30	32,9	96,00	41,5	91,00	38,6	247,75	53,6	1,55	67,1	33,50	59,8	7,97	86,8	10,85	100,5	0,85	50,6
Jan. 1931	6,52 ⁵	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	1,61	69,7	32,25	57,6	6,23	72,2	10,30	95,4	0,85	50,6
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	1,66	71,9	33,80	60,4	6,61	67,6	10,30	95,4	0,85	50,6
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	1,47	63,6	35,00	62,5	4,94	53,8	10,30	95,4	0,66	39,3
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	1,35	58,4	31,60	56,4	4,20	45,8	10,15	94,0	0,53	31,5
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,3	1,26	54,5	30,85	55,1	4,07 ⁵	44,4	10,00	92,6	0,53	31,5
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	1,29	55,8	33,50	59,8	4,30	46,8	10,00	92,6	0,54 ⁵	20,5
Juli "	5,42 ⁵	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	1,32	57,1	37,75	67,4	4,40	47,9	10,00	92,6	0,24	14,3
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁵	30,8	74,50	32,2	119,50	51,6	185,50	40,1	1,30	56,3	36,00	64,3	4,98	54,2	10,00	92,6	0,43 ⁵	25,9
7 Sept. "	4,80	27,9	3,95	30,2	70,00	30,2	108,00	45,8	168,00	36,3	1,25 ⁷	54,1	32,50 ⁷	58,0	5,80	63,0	10,00	92,6	—	—
14 " "	4,80	27,9	4,25	32,5	69,00	29,8	100,00	42,3	168,00	36,3	1,32 ⁸	57,1	32,50 ⁸	58,0	5,95	64,8	10,00	92,6	0,56	33,2
21 " "	4,70	27,3	4,40	33,7	65,00	28,1	87,00	36,9	163,00	35,2	1,32 ⁹	57,1	32,50 ⁹	58,0	5,90	64,3	10,00	92,6	0,56	33,2
28 " "	4,75	27,6	4,45	34,0	68,00	29,4	93,00	39,4	158,00	34,2	1,20 ¹⁰	51,9	31,50 ¹⁰	56,3	5,45	59,4	9,90	91,7	0,56	33,2

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) 79 Kg. La Plata. 3) = Western vó ring van de huidige offic. not. wijze (Jan. 1928); Barley vanaf 2/2/31; vanaf

ken maatregel van de Bank van Engeland kwam voor den handel z66 onverwacht en heeft z66 veel onzekerheid geschapen, dat iedereen thans tot de overtuiging gekomen is, dat bij het afsluiten van de eenvoudigste transacties risico's kunnen geloopt worden, welke met geen mogelijkheid zijn te overzien en tot voor korten tijd zelfs onbestaanbaar werden geacht. Ook in het grootte productieland heerscht ten opzichte van de koffie-offertes de meest mogelijke verwarring. Sommige exporthuizen offereeren nog in shillings — welke klaarblijkelijk op lagen koers zijn omgerekend —, andere offereeren in dollars, hetzij cif, hetzij fob., en weer andere zenden offertes in Hollandsch geld. Zaken kwamen echter zoo goed als niet tot stand.

De wisselkoers in Brazilië wordt thans nominaal goedgekeurd op 4 d. Officieel is uit Rio bericht ontvangen, dat het nieuwe uitvoerrecht van 10/- per baal voortaan in de verschillende afscheepavens zal worden berekend in Amerikaansch geld en wel tegen \$ 2.43 1/2 per baal.

Volgens dezer dagen ontvangen telegram bedroeg de voorraad, in de binnenlandsche pakhuizen en in de spoorwegstations van de Staten Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 31 Augustus 21.868.000 balen tegen 20.031.000 balen op 31 Juli, hetgeen een vermeerdering beteekent van 1.837.000 balen in de maand Augustus. Waar deze voorraden in de maand Juli reeds toegenomen zijn met 1.463.000 balen, heeft de vermeerdering in de eerste twee maanden van het loopende oogstjaar bedragen 3.300.000 balen. Wanneer er nu rekening mede gehouden wordt, dat in deze beide maanden uit het binnenland naar de haven van Santos zijn verzonden 1.945.000 balen, dan valt hieruit af te leiden, dat in bedoelde twee maanden niet minder dan 5.245.000 balen uit de plantages naar het binnenland zijn verzonden. Dit buitengewoon hooge cijfer kan worden beschouwd als bevestiging van de groote oogstramingen, welke in het begin van het jaar voor den loopenden oogst werden ontvangen. Zooals bekend is, werd algemeen gesproken van een raming voor Santos van 18 millioen balen, doch van sommige zijden werd toen reeds een cijfer van 20 millioen balen genoemd.

Volgens mededeeling van den Koffie-Raad zijn in de vorige week vernietigd 84.000 balen Santos, 20.000 balen Rio en 36.000 balen Victoria.

Zooals hierboven reeds is aangestipt, worden de aanbiedingen van Brazilië alhier ontvangen gedeeltelijk in shillings, gedeeltelijk in dollars en ook voor een deel in gulden. Het is daardoor uiterst moeilijk om een juist overzicht te geven van de basis, waarop op het oogenblik wordt geoffereerd. Omgerekend, voor zoover doenlijk, in Engelsch geld tegen den goudkoers van v66r 21 dezer, komen de aanbiedingen ongeveer uit: voor gewoon goed beschreven Superior Santos, prompte verscheping, op 36/6 à 37/6 per cwt., voor dito Prime op 37/6 à 38/6 en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op 28/- à 29/-.

Een telegram uit Nederlandsch-Indië meldde, dat van Java, Sumatra en Celebes zijn uitgeklaard in Augustus 153.000 picols tegen 89.546 picols in Augustus 1930. Sedert 1 Januari werden uitgeklaard 615.844 picols tegen 475.159 picols verleden jaar.

Nederlandsch-Indië was met ongewasschen Sumatra Robusta-soorten wederom aanmerkelijk lager, namelijk voor de ordinaire en gewone kwaliteiten ongeveer 3/4 ct. en voor de betere ongeveer 1/2 ct.; ook gewasschen Robusta was circa 1/2 ct. lager. De noteringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, October-verscheping, 13 3/4 ct.; Benkoelen Robusta, October-verscheping, 14 1/2 ct.; Mandbeling Robusta, October-verscheping, 15 3/4 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, October-verscheping, 20 ct., alles per 1/2 K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen sedert verleden week 1 à 1 3/4 ct. per 1/2 K.G. terug.

De officieele loco-noteringen werden met 1 ct. per 1/2 K.G. verlaagd en kwamen dus voor Superior Santos op 25 ct. en voor Robusta op 23 ct.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
28 September	\$ 4.38	\$ 4.60	\$ 4.72	\$ 4.83
21 September	„ 4.97	„ 5.22	„ 5.32	—
14 September	„ 5.05	„ 5.32	„ 5.43	—
4 September	„ 5.20	„ 5.42	„ 5.55	—

Rotterdam 29 September 1931.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

METALEN				TEXTIELGOEDEREN										DIVERSEN					
ZILVER cash Londen per Standard Gunce		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN Middling locoprijzen New-York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colo- nial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gid. per 100 KG. netto	
pence	%	Sh.	%	£	%	£	%	£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%
32 1/8	100,0	73/-	100,0	62.1/6	100,0	261.17/-	100,0	36.8/6	100,0	23.25	100,0	55.00	100,0	29.50	100,0	34.70	100,0	12.-	100,0
28 1/4	89,3	86/6	118,5	58.1/-	93,5	290.17/6	111,1	31.1/6	85,3	17.55	75,5	47.25	85,9	24.75	83,9	28.46	82,0	11,61	96,8
26 3/4	83,3	73/-	100,0	55.14/-	89,7	290.4/-	110,8	24.4/-	66,4	17.50	75,3	48.50	88,2	26.50	89,8	40.43	116,5	11,48	95,7
26 1/8	81,1	66/-	90,4	63.16/-	102,8	227.5/-	86,8	21.1/-	57,8	20.00	86,0	51.50	93,6	30.50	103,4	47.58	137,1	11,48	95,7
24 1/8	76,2	70/6	96,6	75.14/-	121,9	203.15/6	77,8	23.5/-	63,8	19.15	82,4	39.-	70,9	25.25	85,6	32.25	92,9	10,60	88,3
17 1/2	55,4	67/-	91,8	54.13/-	88,0	142.5/-	54,3	18.1/6	49,6	13.55	58,3	26.75	48,6	16.25	55,1	25.36	73,1	9,84	82,0
26 1/4	81,8	66/-	90,4	75.10/6	121,7	222.7/6	84,9	22.2/-	60,7	20.20	86,9	46.75	85,0	28.75	97,3	37.50	108,1	11,70	97,5
25 1/8	80,7	66/6	91,1	78.-/6	125,7	222.11/-	85,0	23.2/6	63,5	20.10	86,5	44.25	80,5	27.75	94,1	34.50	99,4	11,70	97,5
26	81,0	67/-	91,8	89.8/-	144,0	221.0/6	84,4	25.8/6	69,7	21.25	91,4	44.00	80,0	27.50	93,2	36.	103,7	11,70	97,5
25 3/4	80,2	68/-	93,2	82.17/6	133,5	207.5/6	79,2	24.16/-	68,0	20.45	88,0	43.25	78,6	27.25	92,4	33.50	96,5	11,70	97,5
25 1/8	78,1	69/6	95,2	75.4/6	121,2	197.5/6	75,3	23.19/-	65,8	19.40	83,4	41.50	75,5	26.25	89,0	30.50	87,9	11,70	97,5
24 1/4	75,6	71/-	97,3	74.11/-	120,1	200.5/-	76,5	23.14/-	65,1	18.75	80,6	40.00	72,7	25.75	87,3	34.50	99,4	11,70	97,5
24 1/8	75,7	72/6	99,3	72.12/6	117,0	209.5/6	79,9	22.16/-	62,6	18.65	80,2	38.75	70,5	24.75	83,9	32.25	92,9	9,18	76,5
24 1/16	75,7	72/6	99,3	73.17/-	119,0	210.11/-	80,4	23.3/-	63,6	18.60	80,0	37.00	67,3	24.00	81,4	29.75	85,7	9,28	77,3
23 1/16	73,9	72/6	99,3	74.19/-	120,7	205.5/6	78,4	23.11/-	64,7	18.90	81,3	34.25	62,3	23.75	80,5	31.25	90,1	9,39	78,3
23 1/8	71,8	72/6	99,3	72.16/-	117,3	188.9/6	72,0	23.4/6	63,8	18.45	79,4	32.50	59,1	22.50	76,3	—	—	9,49	79,1
22 1/16	70,7	72/6	99,3	70.5/-	113,2	182.-/6	69,5	21.13/-	59,4	17.50	75,3	34.25	62,3	23.00	78,0	27.25	78,5	9,70	80,8
22 1/4	69,3	72/6	99,3	68.6/6	110,1	178.18/6	68,3	21.9/6	59,0	17.25	74,2	31.25	56,8	21.25	72,0	27.75	80,0	9,90	82,6
20 1/8	65,3	72/6	99,3	71.9/6	115,1	174.13/-	66,7	21.11/-	59,4	17.15	73,8	29.50	53,6	19.25	65,3	26.63	76,7	10,11	84,3
20 1/16	62,6	72/6	99,3	71.12/6	115,4	174.4/-	66,5	21.4/-	58,2	15.45	66,4	28.50	51,8	17.75	60,2	24.50	70,6	10,21	85,1
19 1/8	59,5	70/-	95,9	68.19/6	111,1	165.18/-	63,4	18.16/-	51,6	15.20	65,4	26.25	47,7	16.50	55,9	24.-	69,2	10,21	85,1
19 1/16	61,0	67/6	92,5	61.3/-	98,5	161.17/6	61,8	18.6/6	50,3	16.45	70,8	27.25	49,5	17.25	58,5	24.13	69,5	10,21	85,1
18 1/16	59,0	67/6	92,5	53.9/-	86,1	145.-/6	55,4	17.16/-	48,9	16.50	71,0	28.75	52,3	18.00	61,0	26.25	75,6	10,21	85,1
16 1/16	50,0	67/6	92,5	50.1/6	80,7	136.4/6	52,0	17.19/-	49,3	14.50	62,4	27.75	50,5	17.50	59,3	26.63	76,7	10,21	85,1
16	49,9	67/6	92,5	48.2/-	77,5	134.17/6	51,5	18.3/-	49,8	13.10	56,3	27.00	49,1	16.75	56,8	24.25	69,9	9,18	76,5
16 3/8	51,0	65/-	89,0	47.15/-	76,9	135.5/6	51,7	18.6/-	50,2	11.95	51,4	27.25	49,5	16.50	55,9	24.88	71,7	9,28	77,3
16 1/4	52,0	63/6	87,1	46.6/-	74,6	132.6/-	50,5	17.18/-	49,1	11.-	47,3	27.00	49,1	15.75	53,4	25.0	76,4	9,39	78,3
16 1/8	51,5	63 3/8	87,1	43.-/6	69,3	117.13/-	44,9	15.15/-	43,2	10.55	45,4	24.50	44,5	14.50	49,2	26.25	75,6	9,49	79,1
16 3/16	51,9	63 3/8	87,1	46.8/6	74,8	113.16/-	43,5	15.18/6	43,7	10.85	46,7	24.00	43,6	13.00	44,1	25.25	72,8	9,70	80,8
16 1/2	51,9	63 3/8	87,1	47.6/6	76,2	115.3/-	44,0	15.5/6	41,9	9.95	42,8	22.50	40,9	12.50	42,4	25.-	72,0	9,90	82,6
13 7/8	43,2	60/6	82,9	45.7/6	73,1	116.8/-	44,4	14.-/6	38,5	10.30	44,3	21.25	38,6	12.00	40,7	24.63	71,0	10,11	84,3
12 1/2	38,9	58/6	80,3	45.1/6	72,6	117.-/6	44,7	13.5/6	36,4	10.95	47,1	21.75	39,5	12.00	40,7	22.50	64,8	10,21	85,1
13 1/16	41,8	58/6	80,3	45.1/6	72,6	122.1/-	46,6	13.3/6	35,2	10.90	46,9	25.25	45,9	14.50	49,2	22.25	64,1	10,21	85,1
13 1/8	40,9	58/6	80,3	42.15/6	68,9	113.4/-	43,2	12.10/-	34,3	10.25	44,1	24.50	44,5	14.50	49,2	22.25	64,1	10,21	85,1
12 1/16	40,3	58/6	80,3	39.6/6	63,4	104.17/-	40,0	11.10/6	31,6	9.40	40,4	23.50	42,7	13.00	44,1	21.75	62,7	10,21	85,1
12 1/8	40,1	58/6	80,3	36.6/6	58,5	106.2/6	40,5	11.11/6	31,8	9.10	39,1	22.00	40,0	12.50	42,4	19.13	55,1	10,21	85,1
13 1/4	41,2	58/6	80,3	34.14/-	55,9	112.5/6	42,9	12.15/6	35,1	9.25	39,8	22.25	40,5	12.50	42,4	20.25	58,4	8,26	68,8
12 3/8	39,9	58/6	80,3	32.15/-	52,8	114.19/6	43,9	11.19/6	32,9	7.20	31,0	22.25	40,5	12.00	40,7	18.75	54,0	7.-	58,3
13	40,5	58/6	80,3	31.10/-	50,7	115.-/6	43,9	10.17/6	29,9	6.70 ⁷⁾	28,2	21.00 ¹²⁾	38,2	11.50 ¹³⁾	39,0	17.- ¹⁶⁾	51,9	6,50	54,2
13	40,5	58/6	80,3	29.10/-	48,2	114.10/-	43,7	10.12/6	29,2	6.75 ⁸⁾	29,5	20.25 ¹³⁾	36,8	11.25 ¹³⁾	38,1	—	—	6,50	54,2
13	—	58/6	80,3	32.17/6	53,0	118.17/6	45,4	12.12 6	34,7	6.40 ⁹⁾	27,5	20.00 ¹⁴⁾	36,4	11.00 ¹⁴⁾	37,3	—	—	6,50	54,2
16 3/8	51 0	58/6	80,3	34.-/6	54,8	125.2/6	47,8	13.15/-	37,7	—	—	23.00 ¹⁵⁾	41,8	12.75 ¹⁵⁾	43,2	—	—	6,50	54,2

1) Invoering van de huidige officieele noteringwijze (Jan. 1928): vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. 2) = Malting v66r de invoer. 3) Notering Schotland 59/6. 4) 58/-, 7) 4 Sept. 8) 11 Sept. 9) 18 Sept. 10) 25 Sept. 11) 19 Sept. 12) 3 Sept. 13) 10 Sept. 14) 17 Sept. 15) 15 Sept. 16) 26 Sept.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7 ¹)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4 ¹)	
28 Sept. 1931	257.000	12.000	1.211.000	15.100	Nominaal 4.- pence
21 " 1931	307.000	11.800	1.198.000	15.100	3 $\frac{3}{4}$ pence
14 " 1931	325.000	11.800	1.184.000	15.100	3 $\frac{5}{8}$ pence
28 Sept. 1930	317.000	13.425	1.157.000	21.000	5 $\frac{1}{4}$ pence

¹) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
26 Sept. 1931....	67.000	905.000	262.000	2.829.000
26 Sept. 1930....	78.000	765.000	279.000	2.891.000

THEE.

De theemarkt te Londen was in de afgelopen week vast gestemd. De prijsstijging van ca. 1 d. was echter nauwelijks voldoende als equivalent voor den lagere wisselkoers van het Pond Sterling.

De Amsterdamsche veiling van 24 dezer verkeerde na een vaste opening spoedig in een onregelmatige stemming. De middenprijs bedroeg 38 cts. tegenover 36 $\frac{3}{4}$ cts. in de vorige veiling. Circa 1500 kisten bleven onverkocht.

Volgens mededeelingen van de Vereeniging voor de Theecultuur in Nederlandsch-Indië bedroeg de uitvoer van thee van Noordelijk Britsch-Indië in Augustus 1931: 42.319.000 lbs. (v.j. 43.405.000 lbs.). Gedurende April/Augustus 1931 werden uitgevoerd 100.593.000 lbs. (v.j. 111.746.000 lbs.).

Japan exporteerde in Juli 1931 1.274.000 KG. (v.j. 1.486.000 KG.) en in de periode Januari/Juli 1931: 5.438.000 KG. (v.j. 3.836.000 KG.).

De uitvoer van thee uit de voornaamste productielanden der wereld (uitgezonderd China) bedroeg gedurende Jan./Juli 1931 185,5 miljoen KG. tegenover 183,6 miljoen KG. gedurende Jan./Juli 1930.

Amsterdam, 28 September 1931.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 September in duizenden balen.

	1931	1930	1929	1928	1927
Voorraad in Europa...	2.456	1.866	2.165	2.107	1.781
Stoomend (Brazilië ...)	671	610	537	461	630
n. Europa (Oost-Indië...)	125	82	156	172	101
	3.252	2.558	2.858	2.740	2.512
Voorraad Ver. Staten	1.592	784	685	793	825
Stoomend (Brazilië ..)	346	568	494	409	432
naar Ver. Staten (Oost-Indië)	12	9	18	—	—
	5.202	3.919	4.055	3.942	3.769
Voorr. in Pernambuco	9	2	1	2	—
" " Bahia	25	29	14	8	20
" " Victoria ..	87	97	24	119	76
" " Rio de Janeiro	399	274	281	266	222
" " Santos	1.216	1.122	865	1.099	977
" " Paranagua .	23	79	76	85	—

Totaal ...	† *6.961	*5.522	*5.316	*5.521	*5.064
Op 1 Augustus....	† *7.014	*5.400	*5.447	*5.721	*4.842
Op 1 Juli	† *6.397	*5.593	*5.338	*5.729	*4.720

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië.

† Niet inbegrepen de gouvernementsvorraad van Sao Paulo 2.700.000 balen.

De binnenlandsche voorraden te

		Santos	Rio de Janeiro
1 Juli	1927	3.312.000 balen	
1 Augustus	1927	5.289.000 "	
1 September	1927	7.750.000 "	
1 Juli	1928	11.672.000 "	1.180.000 balen
1 Augustus	1928	11.986.000 "	1.012.000 "
1 September	1928	13.018.000 "	992.000 "
1 Juli	1929	8.785.000 "	136.000 "
1 Augustus	1929	10.448.000 "	317.000 "
1 September	1929	12.531.000 "	654.000 "
1 Juli	1930	21.210.000 "	1.621.000 "
1 Augustus	1930	20.520.000 "	1.609.000 "
1 September	1930	21.200.000 "	2.481.000 "
1 Juli	1931	18.568.000 "	572.000 "
1 Augustus	1931	20.031.000 "	776.000 "

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN						INDEXCIJFERS							
	VURENHOUT basis 7 ^o f.o.b. Zweden/Finland	RUBBER ¹) Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. 1/2 K.G.	COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 K.G. Amsterdam	Bruto-gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100						
							In-voer	Uit-voer								
1925	f 159,75	% 100	Sh. 2/11,625	% 100,0	H. 18,75	% 100,0	cts. 61,375	% 100,0	cts. 84,5	% 100,0	f 35,87 ⁵	% 100,0	100	100	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	82,25	111,5	34,-	94,8	112	128	93,2	92,9
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,62 ⁵	90,9	113	116	95,4	89,5
1928	151,50	94,8	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	79,25	89,1	31,87 ⁵	88,9	118	128	96,4	87,6
1929	146,00	91,4	-10,25	28,8	13,-	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,37 ⁵	76,3	122	132	91,6	82,6
1930	141,50	88,6	-5,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,62 ⁵	63,1	124	135	75,5	69,4
Jan. 1929	152,50	95,5	-9,875	27,9	13,77 ⁵	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	29,-	80,8	111	119	94,2	84,6
Febr. "	150,00	93,9	1/-	33,7	13,37 ⁵	71,3	54	88,0	74,25	87,9	28,62 ⁵	79,8	75	83	94,2	85,4
Maart "	147,50	92,3	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1	27,62 ⁵	77,0	82	111	94,8	85,8
April "	147,50	92,3	-10,875	29,5	13,37 ⁵	71,3	54	88,0	73,50	87,0	25,87 ⁵	72,1	135	144	91,6	81,7
Mei "	145,00	90,8	-10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0	25,87 ⁵	72,1	135	144	91,6	81,7
Juni "	147,50	92,3	-10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2	24,87 ⁵	69,3	137	134	91,0	81,9
Juli "	145,00	90,8	-11	30,9	13,42 ⁵	71,6	54	88,0	68,50	81,1	27,50	76,7	144	147	91,0	83,7
Aug. "	145,00	90,8	-10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6	27,25	76,0	151	149	91,6	83,6
Sept. "	145,00	90,8	-10,125	28,4	13,47 ⁵	71,9	51,75	84,3	64	75,6	28,25	78,7	135	144	91,0	82,0
Oct. "	142,50	89,2	-9,625	27,0	13,30	70,9	48,50	79,0	66	78,1	27,50	76,7	137	146	90,3	80,5
Nov. "	142,50	89,2	-8,125	22,8	12,50	66,7	41,75	68,0	66,50	78,7	27,25	76,0	128	143	88,4	78,8
Dec. "	142,50	89,2	-8	22,5	12,07 ⁵	64,4	36,75	59,9	60,75	71,8	27,12 ⁵	75,6	123	125	87,1	78,8
Jan. 1930	147,50	92,3	-7,375	20,7	11,67 ⁵	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,87 ⁵	74,9	128	136	84,5	76,9
Febr. "	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,37 ⁵	73,5	112	126	81,3	75,2
Maart "	147,50	92,3	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2
April "	147,50	92,3	-7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,12 ⁵	72,8	115	127	78,7	72,8
Mei "	145,00	90,8	-6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0
Juni "	145,00	90,8	-6,125	17,2	9,77 ⁵	52,1	33	53,8	58	68,6	22,87 ⁵	63,8	131	133	76,1	70,4
Juli "	142,50	89,2	-5,625	15,8	9,27 ⁵	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3
Aug. "	142,50	89,2	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,-	55,7	129	145	73,5	67,9
Sept. "	140,00	87,6	-4,125	11,6	7,97 ⁵	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4
Oct. "	132,50	82,9	-4	11,2	8,62 ⁵	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6
Nov. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,37 ⁵	54,0	121	139	71,0	63,3
Dec. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,-	53,0	105	129	69,0	61,3
Jan. 1931	125,00	78,2	-4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2
Febr. "	125,00	78,2	-3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,12 ⁵	50,7	96	121	67,1	59,4
Maart "	125,00	78,2	-3,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,62 ⁵	51,9	107	140	66,5	59,1
April "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4
Mei "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,37 ⁵	42,9	114	141	65,8	56,8
Juni "	110,00	68,9	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,12 ⁵	39,4	127	133	64,5	56,8
Juli "	110,00	68,9	-3	8,4	8,77 ⁵	46,8	27	44,0	38,25	45,3	15,-	41,8	138	153	62,6	55,8
Aug. "	100,00	62,6	-12,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	39,50	45,6	14,12 ⁵	39,4	122	142	60,6	55,6
7 Sept. "	100,00	62,6	-12,3125	6,5	7,62 ⁵	40,7	24	39,1	36,75 ²	43,5	13,37 ⁵	37,3				
14 " "	100,00	62,6	-12,375	6,7	7,50	40,0	24	39,1	38 ³	45,0	13,50	37,6				
21 " "	100,00	62,6	-12,625	7,4	7,50	40,0	24	39,1			13,50	37,6				
28 " "	100,00	62,6	-12,875	8,1	7,50	40,0	23	37,5			12,87 ⁵	35,9				